Poštnina plačana v gotovini.

Leto IX., št. 30. („JUTRO“ XVII., št. 171 a) Ljubljana, ponedeljek 27. julija 1936 Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja „Življenje in svet“

Uredništvo:
Ljubljana: Knaflјeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126 vsak ponedeljek zjutraj. — Naroča se posebej in velja po pošti prejemana Din 4.-, po raznašalcih dostavljena Din 5.- mesečno
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

ODLOČILNA ZMAGA ŠPANSKE VLADE

Španska vlada zatrjuje, da je že izvojevala odločilno zmago nad uporniki; čijih glavna armada je skoraj obkoljena

Pariz, 26. julija. r. Agencija »Fournier« poroča iz Madrida:

Vlada je dosegla odločilno zmago nad uporniki na gorskem grebenu severno od Madrida, kjer se je razvila skoraj tri dni tajajoča bitka. Vladne čete, ki so bile ojačene s policijo, civilno gardo in delavsko milico, so premagale glavno armado upornikov, ki je s severa prodirala proti Madridu. Vladne čete so se trudile na preiudih gorovja Guadarrama ter so s tem rešile prestolnico. Po tej zmagi ko vladne čete obkolile prelaz Alto de Leon ter gorski greben od ceste proti Segoviji do glavne ceste, ki vodi v Francijo. Na ta način je glavna uporniška armada skoro odrezana od zaledja. Vladne čete so ujele veliko število uporniških oficirjev. Po večini so to španski aristokrati in pa voditelji španskih fašistov. General Molla se umika s svojimi četami proti Segoviji, kjer je sedaj središče uporniškega pokreta. Tu bo najbrže v par dneh prišlo do druge velike bitke. Uporniki pričakujejo ojačenja iz Navarre.

Borbe v Španiji bodo še dolgotrajne

Predsednik španske vlade Giral je izjavil inozemskim novinarjem o položaju med drugim:

Po enostranskih borbah, ki so se razširile na vso Španijo, lahko po pravici in resnici ugotovim, da je uporniški pokret pred popolnim polomom. Ne morem pa reči, kako dolgo bo še trajal smrtni boj te revolucije. Ni dvoma, da bo borba še ostra in da bo zahtevala še mnogo žrtev. Pomisliti je treba, da gre za največji vojaški upor, kar jih pozna burna zgodovina Španije. Nadmoč vlade se vidi že po tem, da ima v svojih rokah tri največja in najbogatejša mesta, Madrid, Barcelono in Bilbao. Uporniki imajo sedaj samo še nekaj provincijskih mest, kakor Sevillo, Cordobo, Saragosso in Burgos. Res je, da so uporniki za enkrat še popolni gospodarji v Maroku, dočim so na Balearskih otokih po zadnjih borbah znagale vladne čete. Končno je naglasil Giral, da upornikov prav za prav niso premagale vladne čete, marveč neodoljiva ljubezen do svobode, ki je odlika pravega Španca.

Bombardiranje Ceute

Gibraltar, 26. julija. AA. (Havas) Vladne vojne ladje so danes dopoldne bombardirale Ceuto. Obalne baterije so odgovorile na strele in poškodovale ladjo »Jaime I«.

Boji v južni Španiji

Gibraltar, 26. julija. g. Gibraltar je od včeraj neposredno v coni španske državljanske vojne. Noč in dan se sliši iz Algecirasa streljanje topov. Davi ob 6. je več vladnih bombarderjev obstreljevalo mesti La Linea in Algeciras. Govorijo, da je nekaj vojnih ladij vlade ponoči bombardiralo utrdbe v Ceuti.

San Sebastian v vladnih rokah in — v plamenih

Biarritz, 26. julija. g. Od včeraj popoldne se na francosko-španski meji sliši neprestano streljanje topov. Begunci, ki so prispeli iz Španije na obmejno ozemlje, poročajo strašne podrobnosti o dosedanjih borbah. V San Sebastianu gori mnogo poslopij. Kolodvor je popolnoma porušen. Po cestah ležijo trupla, ki razširjajo zaradi velike vročine neznosen smrad.

Hendaye, 25. julija. AA. (DNB). Po radijskih poročilih vlade so vladne čete gospodar položaja v San Sebastianu. Po raznih krajih mesta so še male skupine upornikov, ki so pa po zadnjih uličnih bojih zelo izčrpane. Boji so bili zelo krvavi. Mislijo, da je doslej v San Sebastianu nad 300 mrtvih. Vladne čete se drže odlično. Vodijo jih orožniški oficirji. V mestu primanjkuje živil. Tujci so odšli s francoskimi in angleškimi vojnimi ladjami. Pred odhodom so morali oddati ves denar, nakit in prtljago.

Napovedi Larga Caballera

Madrid, 26. julija. r. Largo Caballero, glavni vodja španskih levičarjev, je izjavil novinarjem, da je republikanska fronta sedaj v Španiji bolj močna in solidarna, kakor je bila kdaj poprej. Vse politične tendence, ki si so bile često hudo nasprotne, so izginile. Sedaj so vsi samo republikanci, pripravljeni žrtvovati tudi svoje življenje, da Španijo končnoveljavno rešijo reakcije in fašizma. Vlada je trdno prepričana, da bo zmagala nad uporniki in da bodo že bližnji dnevi prinesli pomirjenje vsemu španskemu narodu. V bodoče Španija v svoji zunanji politiki ne bo več nevtralna, kakor je bila doslej, marveč se bo odločno postavila na stran demokratičnih držav proti fašističnim diktaturam. Takoj po zatretju upora bo sestavljena nova, čisto socialistična vlada.

Francoski komunisti zbirajo legije za Španijo

Pariz, 26. julija. o. »Matin« poroča, da so francoski komunisti sklenili poslati v Španijo francoske komunistične napadalne oddelke. Prepeljali jih bodo na skrivnem čez mejo. Na meji bodo oboroženi. Te vesti poturjuje tudi »Figaro«.

Znani poslanec Kerrillis, je izjavil, da je zbral zanimive informacije o francoskih dobavah orožja madridski vladi. V Marseille je prispela španska vojna ladja, ki je prevzela velike količine orožja in streljiva ter jih odpeljala v Barcelono. Z letališča pri Parizu je pa je odletelo že več letal v Madrid.

Gil Robles v Franciji konfiniran

Pariz, 26. julija. w. Francoska vlada je znanemu voditelju [illegible] desnice Gilu Roblesu ter španskemu finančniku Juanu Marchu, ki sta dosedaj bila v Biarritzu, dala nalog, naj takoj zapustita mesto, ker sta skušala širiti letake, v katerih sta se zavzemala za španske upornike, in ker sta skušala te letake tihotapiti preko španske meje. Gil Robles in March sta se morala naseliti v majhnem kraju departementa Landes, oddaljenem nad 100 km od španske meje. Oba sta pod strogim nadzorstvom.

Italijanski protest v Madridu

London, 26. julija. w. Reuterjev urad je dobil brezžično brzojavko iz Lizbone, po kateri je italijanska vlada vložila oster protest pri madridski vladi zaradi požara v italijanskem konzulatu v Barceloni.

Upor v Španiji - delo Italije?

Senzacionalne trditve glasila predsednika francoske vlade — Fašistični režim v Španiji naj bi ojačal fašistično fronto v Evropi

Pariz, 26. julija. r. Glasilo francoskega ministrskega predsednika »Populaire« objavlja v zvezi s polemiko z italijanskimi listi, ki napadajo Francijo, češ, da podpira levičarski režim v Španiji, zanimive trditve, da je upor v Španiji delo fašistične Italije. List trdi, da so uporniki dobili od fašistične vlade 500 milijonov v zlatu, da so si mogli preskrbeti orožje in municijo ter organizirati upor. Razen tega navaja list, da je bila te dni na račun Italije izvršena v Hamburgu ena največjih bančnih transakcij. Na račun Italije je bila izplačana v zlatu velika vsota, za katero naj bi dobil vodja upornikov general Franco iz Nemčije 24 modernih vojnih letal. Letala bodo najbrže že danes ali jutri krenila na pot. »Populaire« zaključuje svoja odkritja z ugotovitvijo, da hoče Italija spraviti v Španiji na oblast fašistični režim, s pomočjo katerega bi si zopet zagotovila nadmoč na Sredozemskem morju. Po mnenju lista bi pomenila vzpostavitev fašistične diktature v Španiji velik poraz ne samo za Francijo, marveč za vso miroljubno Evropo. Španski generali so se zvezali z Italijo in Nemčijo in njihova zmaga bi pomenila okrepitev fašistične fronte, ki bi hotela vsiliti svojo politiko ne samo posameznim državam, marveč vsej Evropi.

Francija odklonila podporo španski vladi?

Pariz, 26. julija. AA. Nocojšnji »Intransigeant« objavlja izid ankete, ki jo je izvedel v zvezi z nastopom desničarskih listov proti dobavi vojnega gradiva španski vladi. List pravi, da je vprašanje dobave vojnega gradiva španski vladi prišlo v javnost v zvezi z odstopom španskega vojnega atašeja Barrosa. Ko se je špansko poslaništvo pogajalo s francosko vlado o dobavi vojnega gradiva, je major Barros odstopil. Izjavil je, da noče posredovati pri nabavi orožja, ki je namenjeno za ubijanje Špancev. Naslednjega dne je prispel v Pariz španski poslanik v Bernu, Los Rios, ki je ob enem odpravnik poslaništva v Parizu, ker novoimenovani poslanik še ne more prevzeti svojega mesta. Los Rios je zahteval od francoske vlade nujno dobavo razmeroma velikih količin vojnega gradiva. Letalski minister Pierre Cot mu je odgovoril, da to naročilo lahko izvrši, če ga potrdi francoski ministrski svet, nakar bo izročil španski vladi 25 letal tipa »Potez« in gotovo število lahkih bombarderjev. Ta pogajanja so trajala dva dni.

Zanesljivo pa je ugotovljeno, da doslej španski vladi še niso dobavili nobenega vojnega gradiva. Španska vlada je zahtevala razen 20.000 letalskih bomb, 50 strojnic, osem brzostrelnih topov kalibra 75 mm in 13 mil. nabojev za puške. List trdi, da je v sami francoski vladi nastala ostra opozicija proti taki podpori španski vladi. Zlasti zunanji minister Delbos je nastopil proti podpiranju vlade, ki se nahaja v očitni državljanski vojni. List pravi, da pristojna ministrstva ne bodo imela povoda demantirati njegovega poročila, ker je popolnoma točno. Izključeno je tudi, da bi bilo mogoče govoriti o materialni pomoči španski vladi kot o gotovem dejstvu, ker je to vprašanje šele v razpravi.

Opozicija španske diplomacije

Pariz, 26, julija. o. Zaradi zahteve španske vlade, naj ji francoska vlada dovoli nakup večje količine orožja in municije v Franciji, je podala cela vrsta španskih diplomatskih uradnikov, zlasti vojaških atašejev, demisijo, češ da nočejo sodelovati pri nabavi orožja za pobijanje svojih rojakov.

Mirovni kongres

srednje- in južnoevropskih držav v Pragi

Praga, 26. julija. r. Tukaj je bila včeraj otvorjena ob udeležbi delegatov vseh mirovnih organizacij konferenca zastopnikov srednje- in južnoevropskih držav, ki jo je organiziral češkoslovaški akcijski odbor za organizacijo miru in kolektivne varnosti. Jugoslavijo zastopajo na tej konferenci poslanec Tomašević, univ. prof. dr. Ibrovac, dr. Popović in dr. Zečević. Z otvoritvenega sestanka so bili odposlani pozdravni brzojavi T. G. Masaryku, prezidentu dr. Benešu, predsedniku svetovnega mirovnega pokreta lordu Cecilu in francoskemu letalskemu ministru Cotu. Program te konference obsega v glavnem naslednje točke: 1. Nedotakljivost vseh obveznosti, izvirajočih iz mednarodnih pogodb. 2. Znižanje in omejitev oboroževanja z mednarodno pogodbo ter s prepovedjo dobička pri produkciji orožja. 3. Okrepitev Društva narodov tako, da bo moglo vojne preprečiti in v danem primeru s čimboljšo organizacijo kolektivne varnosti medsebojne pomoči zaustaviti. 4. Ustanovitev zanesljivega organa v okviru Društva narodov za mirno rešitev vseh mednarodnih sporov, ki bi sicer mogli izzvati vojne konflikte. Po otvoritveni seji so bile izvoljene posamezne komisije in sicer za propagando, za intelektualno in za gospodarsko sodelovanje v srednji in južnovzhodni Evropi.

Mir v Evropi ogrožajo nasprotja med demokratičnimi in nedemokratičnimi režimi

Praga, 26. julija. r. Predsednik republike dr. Beneš je včeraj sprejel delegate mirovnega kongresa ter je imel pri tej priliki nagovor, v katerem se je dotaknil mednarodnega položaja in med drugim dejal:

Češkoslovaška je trdno odločena nadaljevati svojo mirovno politiko do skrajnih konsekvenc. Zaradi tega si prizadeva, da se v vseh mednarodnih vprašanjih sporazume s svojimi sosedi in tudi z oddaljenimi državami. **Sedanji položaj je resen, vendar pa ne tako nevaren, kakor se misli. Bolj ko kdaj si želi Evropa ohraniti mir ter se izogniti novi vojni. Noben narod, ki bi danes izzval v Evropi vojno, s tem ne bi dosegel zaželjenega cilja. Taki vojni bi sledile katastrofe, ki bi uničile vse. Motijo se tudi vsi oni, ki mislijo, da bi se vojna danes hitro končala.**

Največje težave v Evropi povzroča dejstvo, ker je dva različni politični in socialni režimi deloma propagando drug proti drugemu. Če se ne bo posrečilo te različne režime dovesti do medsebojnega spoštovanja, potem se bo možnost konfliktov še bolj povečala. Notranji režimi vsake dežele imajo tam korenine. Samo notranji boji lahko izsilijo izpremembe. Zaradi tega bi bila vsaka intervencija od zunaj usodna. Evropska demokracija je pripravljena doprinesti nove žrtve za ohranitev miru. Seveda pa zahteva, da jo spoštujejo tudi nedemokratični režimi. Evropske države pa morajo misliti tudi na to, da z boljšo gospodarsko in politično organizacijo odvzamejo sovražnikom miru njihovo glavno orožje. Evropa se nahaja v znaku socialne in gospodarske revolucije. Brez najtesnejšega gospodarskega sodelovanja pa ni mogoča trajna in uspešna obramba miru.

Točno plačuj »Jutru« naročnino
Varuj svojcem zavarovalnino

Dva nova grobova v naših planinah

Podrobnosti o nesreči v severni triglavski steni — Včeraj so ponesrečenca spravili v Dovje, odkoder ju bodo danes prepeljali v Maribor

Mojstrana, 26. julija.

Kakor je »Jutro« v nedeljski številki že na kratko poročalo, so planine zahtevale zopet dve mladi življenji. O tragični nesreči smo zvedeli danes še naslednje podrobnosti:

Mariborski gozdovniki taborijo letos v Martuljku pod Špikom. Od tod prirejajo izlete v planine. V teku prešnjega tedna je skupina gozdovnikov, v kateri so bili Miran Cizelj, Dušan Vodeb, Egon Letner in Makso Dolinšek, napravili izlet na Špik. Vsi imenovani štirje so priznani plezalci, dobro poznajo nevarnosti gora in ki so preplezali že skoraj vse naše planine in napravili že mnogo nevarnejše ture. V petek popoldne so se odločili, da krenejo v triglavsko severno steno. Cizelj, Vodeb, Letner in Savo Domicelj so v petek popoldne odšli iz tabora s kolesi v Vrata ter so prenočili v Aljaževem domu. Zgodaj zjutraj so se podali na pot. Okrog 5.30 so bili v Severni steni in se začeli vzpenjati v tako zvani skalaški smeri. Po dveurnem plezanju so okrog 7.30 bili pod tako zvanimi Platami. Cizelj in Vodeb sta plezala naprej, Letner in Domicelj pa za njima. Po dva in dva sta bila navezana na vrv.

Iz doslej nepojasnjenega vzroka pa je Savo Domicelj nenadoma omahnil in se strmoglavil v prepad. Ker je bil z vrvjo navezan na Letnerja, je tudi njega potegnil v prepad. Padla sta okrog 250 m globoko. Med padcem se je vrv pretrgala, tako da sta padala vsak zase. Po krvavih madežih na skalovju se vidi, da sta se nešteto-krat odbila na pečovju ter naposled obležala vsa izobličena na polici, kakih 250 metrov izpod mesta, kjer se je pripetila nesreča. Ležala sta tesno drug ob drugem, bila pa sta tako izobličena, da ju je bilo moči spoznati in ločiti le po obleki.

Cizelj in Vodeb sta visela v steni in morama brez moči gledati, kako drvita tovariša v prepad. V prvem hipu nista vedela, kaj naj storita, da čimprej prineseta pomoč ponesrečenima tovarišema, prepričana, da sta še živa. Kmalu sta se zavedla, vendar pa sta morala z žalostjo ugotoviti, da ne moreta nazaj, ker nista imela dovolj klinov. Dve tretjini klinov sta imela Letner in Domicelj, brez klinov pa je bil sestop absolutno nemogoč. Skoro celo uro sta visela v steni in na vso moč klicala v pričakovanju, da jih bo slišal kak turist v bližini in priskočil na pomoč. Naključje pa je hotelo, da ni bilo nikogar v bližini. Ni jima preostalo nič drugega, kakor, da sta plezala dalje, dokler nista prišla na vrh stene, od tam pa sta brez odmora takoj krenila po drugi poti v dolino. Po sedemurni naporni hoji sta prihitela v Mojstrano in sporočila prvo vest o tej tragični nesreči.

Mojstranski planinci so takoj organizirali reševalno ekspedicijo in poslali po slovitega planinskega reševalca Jožeta Čopa, ki se je mudil v bivaku pod Škrlatico. Reševalna ekspedicija je z vso potrebno opremo davi ob 4. krenila v Severno steno. Reševanje je bilo zelo nevarno in naporno, ker sta trupli ležali na zelo eksponiranem mestu. Ker sta padla zelo globoko, so vendarle kmalu dospeli do njih. Trupli so povili v pripravljene plahte ter ju previdno in z veliko nevarnostjo spravili v Aljažev dom. Popoldne so nato spravili trupli v dolino, kjer je že čakal voz s krstama, ki so jih domačini odeli s planinskim zelenjem.

V Mojstrani je žalostni sprevod pričakovala velika množica domačinov, z njimi pa sta bila tudi globoko potrta oče in brat ponesrečenega Letnerja, ki sta davi iz »Jutra« izvedela za tragično nesrečo in takoj z avtomobilom krenila v Mojstrano. V Mojstrani so se zbrali tudi vsi gozdovniki iz martuljškega tabora, ki so globoko potrti sprejeli svoja tovariša. Župnik z Dovjega g. Fran Pečarič je opravil molitve, nakar so krsti prepeljali v mrtvašnico v Dovje, kjer so se globoko v noč zbirali domačini in turisti ter prinašali cvetja in zelenja, tako da sta obe krsti naravnost izginili med planinskim cvetjem, ki sta ga oba pokojnika tako ljubila. Gozdovniki so postavili ob mrtvaškem odru častno stražo.

Tragična nesreča je vzbudila v gozdovniškem taboru globoko žalovanje. Pokojna Domicelj in Letner sta bila vzorna tovariša. Letner je bil že ves čas taborjenja v taboru in je sam postavil skoro vse šotore. Domicelj pa je prišel šele pred par dnevi z namenom, da napravi nekaj plezalnih tur, ki pa so končale sedaj tako tragično.

Trupli obeh ponesrečencev bodo jutri prepeljali v Maribor, kjer bosta v torek pokopana.

Maribor, 26. julija.

Vest o tragični nesreči dveh mladih Mariborčanov, ki sta bila znana zlasti v vseh sportnih krogih, je napravila v Mariboru silno globok vtis. Pokojni Savo Domicelj je bil dolga leta član ISSK Maribora ter je igral v nogometnem moštvu kot branilec. Bil je dolga leta steber moštva, udejstvoval pa se je tudi v vseh ostalih sportnih panogah z velikim uspehom. ISSK Maribor je izgubil z njim svojega najbolj požrtvovalnega člana. Domicelj je bil star 24 let in je pomagal v obratu svojega očeta, ki ima v Mariboru na Koroški cesti parno žago in veliko lesno trgovino.

Pokojni Egon Letner je bil star šele 19 let. Njegov oče je ravnatelj znane mariborske tvornice mila »Zlatorog«. V Zagrebu je študiral na eksportni akademiji. Bil je strasten ljubitelj naših planin. Udejstvoval se je zlasti v zimskem sportu ter je bil kot državni prvak v smuku najboljši jugoslovenski tekmovalec v tej panogi. Dolga leta je bil član SK Rapida

Hitlerjevci v Avstriji zopet dvigajo glave

Bučne demonstracije v Linzu — Živahna propaganda v obmejnih pokrajinah — Svarila iz klerikalnega tabora

Dunaj, 26. julija. r. Kakor ni bilo drugače pričakovati, je imel avstrijsko-nemški sporazum v Avstriji za prvo posledico oživljenje nacionalno socialistične propagande. To oživljenje pa se ne opaža toliko na Dunaju samem, kjer so režimski krogi budno na straži, tembolj pa na podeželju, zlasti v obmejnih pokrajinah. Hitlerjevci operirajo sedaj z letaki in s prišepetavanjem, na strani pa je silno oživela hitlerjevsko propagando obnova tujskega prometa z Nemčijo in pa poslednja amnestija, s katero je prišlo na svobodo na desettisoče najbolj zagrizenih hitlerjevskih agitatorjev. V Linzu je prišlo v petek, ko so amnestirane hitlerjevce izpustili iz zapora, do velikih demonstracij. Izpuščene hitlerjevce so pred zapori pričakovale cele povorke simpatizerjev, ki so jih nato spremile po glavnih ulicah v dva največja hotela, kjer so jim priredili banket. Izpuščene hitlerjevce so obsuli s cvetjem in vse mesto je bilo podobno hitlerjevskemu taboru. Povsod so se pojavili kljukasti križi in vzklikanja Hitlerju ni bilo ne konca ne kraja. Policija je bila brez moči in se je morala popolnoma umakniti.

Današnja oficiozna »Wiener Zeitung« in klerikalna »Reichpost« objavljata v zvezi s tem svarilo na naslov narodnih socialistov, češ naj nikar ne pozabijo, da so bili le pogojno izpuščeni iz zapora in da se bodo takoj vrnili v ječe, če bodo zopet razvijali narodno socialistično agitacijo in propagirali priključitev k Nemčiji.

Angleški kralj pri odkritju spomenika padlim kanadskim bojevnikom v Franciji

Pariz, 26. julija. AA. Davi ob 11. se je angleški kralj Edvard pripeljal v Calais. Na francoski obali so ga pozdravili streli iz topov. V pristanišču so ga sprejeli zastopniki francoskih oblasti in angleški poslanik v Parizu Clark. Kralj se je takoj odpeljal dalje v Vigny, kjer je bil danes svečano odkrit krasen spomenik kanadskim padlim bojevnikom.

Razen angleškega vladarja se je udeležil te svečanosti tudi predsednik republike dr. Albert Lebrun. Angleško vlado je zastopal ministrski podpredsednik Macdonald, francosko zunanji minister Delbos in minister Bastid. Kanadsko pa pravosodni minister Lapointe in vojni minister Mackensie. K odkritju se je pripeljalo tudi 6.000 bivših bojevnikov iz Kanade pod vodstvom generala Rosse. Po cerkvenih obredih je angleški kralj odkril spomenik. Med drugim je dejal: Odkrijem ta spomenik padlim kanadskim bojevnikom z občutkom globokega spoštovanja njihovim žrtvam. Ponosen sem, da sem bil njihov vojni tovariš. Vsi prisotni so tedaj počastili spomin na padle Kanadce. Po dveminutnem molku je spregovoril predsednik republike Lebrun, ki je med drugim rekel: Naj bi solidarnost, ki mora voditi naše delo, imela svrho, da bi se ljudje čimbolj približali med seboj za ohranitev miru.

Konec v Podjebradih

Podjebradi, 26. julija. Današnje zadnje kolo podjebradskega turnirja se je končalo naslednje: Foltys je premagal Thomasa, Steiner Skalička, Stahlberg Menčikovo. Partije Fazekaš—Treybal, Frydman—Richter, Pelikan—Zinner, Pirc—Elikases, Opočenski—Flohr, Aljehin—Petrov, so končale remis.

Končno stanje turnirja: Flohr 13, Aljehin 12 in pol, Foltys 11, Pirc, Stahlberg 10 in pol, Elikases, Frydman 9 in pol, Richter, Pelikan 9, Petrov, Steiner 8 in pol, Opočenski 8, Menčikova 7, Zinner 6 in pol, Treybal, Skalička 6, Thomas in Fazekaš 4.

Pomemben praznik na Rakitni

Slovesna otvoritev Počitniškega doma kraljeviča Andreja

Ljubljana, 26. julija.

Rakitna pod Krimom, ki je v zadnjih letih postala priljubljeno letovišče šolske mladine in širokega občinstva, je danes doživela lep praznik. Pod okriljem Higienskega zavoda in državne šolske poliklinike sta se na slovesen način vršili blagoslovitev in otvoritev Počitniškega doma Nj. Vel. kraljeviča Andreja, ki se je z dograditvijo novega lepega, moderno urejenega paviljona uvrstil med naše najlepše planinske postojanke. Skoraj z vseh hiš so plapolale nacionalne trobojnice, ob cesti in ob vhodu v dom pa so domači fantje postavili visoke mlaje in slavoloke. Ob župni cerkvi so zastopnika visokega pokrovitelja in ostale dostojanstvenike pričakali Rakitničani s svojo gasilsko četo in šolsko mladino, posebej pa so goste pozdravili domači župnik Lovšin, zastopnik soseske Kržič, upravitelj šole Tavčar, načelnik gasilcev Kavčič in pa zastopnica šolske mladine.

Otvoritvena slovestnost se je začela s sveto mašo, ki jo je v lično improviziranem oltarju na dvorišču doma daroval škof dr. Rožman ob asistenci župnika Lovšina in svojega tajnika. Poleg velikega števila domačinov in turistov so službi božji prisostvovali zastopnik pokrovitelja polkovnik Bakić ban in drugi odlični zastopniki naše javnosti.

Po maši je škof blagoslovil obe zgradbi, nato pa je dr. Šimčeva v imenu Higienskega zavoda in šolske poliklinike izrekla gostom iskreno dobrodošlico, obenem pa se zahvalila vsem, ki so bili kakorkoli naklonjeni prizadevanju za ustanovitev doma. Nato je izpregovoril o pomenu šolskih kolonij ban dr. Natlačen in ko je proglasil dom za otvorjen, je še direktor Higienskega zavoda dr. Pirc izrekel nekaj nazornih misli o pomenu zdravstvene zaščite za šolsko mladino. Zdravstveni problem je izrazit eksistenčni problem našega naroda, a konservativnost širokih naših ljudskih množic nikakor ni ovira zdravstvenemu napredku. Saj je prav v dejstvu, da je naš preprosti človek tako tesno privržen skrbi za zdravje, pa naj se ta skrb javlja že v kakšnem Kolomonovem žegnu ali pa v njegovem obsežnem poznavanju domačih zdravil, izražena njegova vera v življenju in spoznanju, da je živeti lepo. V svojih nadaljnih izvajanjih je dr. Pirc poudaril pomen laičnega sodelovanja v borbi proti boleznim, brez katerega si ne moremo misliti uspeha. Za počitniški dom kraljeviča Andreja, za katerega znašajo stroški okrog 850 tisoč dinarjev, so dve tretjini prispevali dijaki preko svojega fonda za zdravstveno zaščito eno tretjino pa je dodal Higienski zavod iz svojih dohodkov. Ko bo dograjena nova šolska poliklinika, se bo delo za prospeh počitniških domov brez dvoma še lepše razmahnilo, danes pa je v njih že prostora za 170 malih letoviščarjev, kar pomeni v celoti nad 500 mest, če upoštevamo, da se kolonije lahko mude v njih po tri mesece v letu in da ostane vsaka na oddihu povprečno po mesec dni.

Ko je izrazil svoje čestitke še šef-zdravnik dr. Neubauer v imenu Protituberkulozne lige, je dr. Šimčeva povabila goste na ogled novega doma, ki je grajen v prijetnem domačem slogu iz lesa in je v resnici nadvse okusno, skoraj luksuzno opremljen. Med skupnim obedom, s katerim se je zaključil oficielni del slavja, se je direktor dr. Pirc še enkrat zahvalil vsem činiteljem, ki so na kakršenkoli način pokazali razumevanje za napredek naših počitniških kolonij, nato pa je vnovič govoril ban dr. Natlačen. V imenu domačinov je župnik Lovšin opozoril na gmotni, posebno pa še na zdravstveni pomen počitniškega doma za Rakitničane, obenem pa je zaprosil visoke predstavnike, naj Rakitni pomagajo do malo ugodnejše zveze s svetom. Predvsem bi bila potrebna ustanovitev pomožne pošte in pa uvedba telefona, za kar ne bi bilo treba niti mnogo napora niti velikih stroškov.

Popoldne so šolarji iz kolonije vprizorili v vaški društveni dvorani prisrčno igrico »Punčke žive«, pri kateri so bili posebno občudovanja deležni lepi, skrbno našludirani baletni nastopi učenk.

Poleg velikega števila avtomobilov, ki jih Rakitna gotovo še ni toliko videla na kupu, je goste pripeljal k slavju tudi veliki Joštov avtobus, ki se je pač kot prvi avtobus povzpel na to 800 m visoko planoto pod Krimom.

Proti gradnji nove luke

Primorski in drugi gospodarstveniki pravijo, naj se znesek, namenjen za novo luko, porabi rajši za pet starih pristanišč

Sušak, 26. julija.

Na medministrski konferenci, ki se je vršila maja letos, so obravnavali potrebo razširjenja sušaškega pristanišča na Martinščico in zgradbe železniškega priključka Kočevje—Sušaška proga. Razen tega je bilo na dnevnem redu tudi vprašanje zgradbe nove pomorske luke na izlivu Neretve, tako zvane luke Ploče. Pri tej priliki se je naglašalo, da je nova luka čisto nepotrebna. V zadnjih dneh pa se je, kakor kaže, ponovno pokrenilo vprašanje zgradbe tega pristanišča. Zaradi tega se med primorskimi gospodarstveniki in drugo javnostjo pripravlja obsežna akcija proti taki zgradbi.

Po neki vesti bi gradba nove luke stala okoli 100 milijonov dinarjev, a bi bila zvezana z zaledjem samo po ozkotirni železnici. Niže je Gruž, ki ima sicer tudi le ozkotirno železnico, a njegova luka je že izgrajena, na drugi strani pa je Split z normalnotirno železnico. Razen tega pa je Splitu v bodočnosti namenjena vloga pristaniškega emporija v naši državi, za kar ima vse pogoje. Položaj Splita in splitske stare in nove luke je tak, da ima neomejeno kapaciteto. Dalje imamo luko v Šibeniku z normalnotirno železnico, potem sušaško luko, ki z Bakrom in Martinščico predstavlja luški sistem, vezan z zaledjem s prvorazredno železniško progo. Sušaška luka vse bolj dobiva značaj luke za transportni promet s Srednjo Evropo. Med tem ko se za razširjenje sušaške luke na Martinščico ne more izposlovati 10 milijonov dinarjev in 100.000 dinarjev za nujne potrebe železniške postaje in luke, se namerava poleg obstoječih petih luk zgraditi nova, ki bi stala okoli 100 milijonov dinarjev. Pri tem je pripomniti, da mesto Sušak in sušaka luka dajata državi letno okoli 150 milijonov dinarjev dohodkov.

Primorski gospodarstveniki tudi grajajo dejstvo, da še ni izvršena železniška zveza med dravsko banovino in obmorskim delom savske banovine. Pravijo, da zaradi tega dejstva izgubljamo letno 80 milijonov dinarjev. Pripravljajoča se akcija proti gradnji nove luke naglaša, naj se z zneskom namenjenim za novo luko, rajši popravijo in razširijo sedanje luke.

Tri žrtve godovanja

Eden mrtev, dva pa hudo in lahko ranjena

Maribor, 26. julija

V Kamnici pri Mariboru je prišlo davi do krvavega spopada med vinjenimi fanti, ki je zahteval tudi človeško žrtev. Pri viničarju Jakobu Perneku so se snoči ob priliki Pernekovega godovanja zbrali številni njegovi znanci in prijatelji. Pernek jih je pogostil z vinom in so gostje bili proti polnoči že precej vinjeni.

Višek godovanja pa je bil okoli 1. zjutraj, ko sta prišla k viničarju Perneku dva muzikanta iz Spodnje Kungote. Ob zvokih harmonike so se vsi prav dobro zabavali. Tedaj pa je neki Anton Fras začel izzivati Jožefa Robiča iz Spodnje Kungote, češ da mu ne bo kar tako prepustil svoje punce. Beseda je dala besedo in naenkrat je nastal splošen prepir. Pernek si je prizadeval, da bi razburjene in vinjene duhove pomiril, toda zaman. Naposled se je navzočnim posrečilo Antona Frasa zapreti v kuhinjo. Pred kuhinjo pa je stal na straži 26letni delavec Janez Brunčič. Že je kazalo, da se bo prepir mirno končal, ko se je nenadno spet razburil 26letni delavec Friderik Lešnik, češ, zakaj imajo njegovega prijatelja zaprtega v kuhinji, ko vendar ni ničesar zakrivil. Planil je proti Brunčiču, ki je stal pri kuhinjskih vratih, da bi Frasa osvobodil. Ostali fantje so hoteli to preprečiti in izkušali Lešnika izriniti iz hiše. Lešnik pa je izvlekel iz žepa nož in kakor besen mahal okoli sebe. Pri tem je zadel z nožem 26letnega delavca Janeza Brunčiča v levo stran vrata v bližini ključnice. Brunčič se je brez besede zgrudil na tla in v nekaj minutah izdihnil. Imel je namreč prerezano žilo odvodnico in bi bila vsaka zdravniška pomoč zaman. Lešnika je skušala miriti Magdalena Kmetičeva, toda tudi njej je Lešnik prizadejal tri rane, in sicer je dobila dva vboda v desnico in vbod pod desno pazduho. Tretja žrtev pobesnelega Lešnika pa je postal delavec Ivan Zorko, ki je dobil vbod v levo stran prsi, vendar poškodbe niso hude.

Vest o spopadu med kamniškimi fanti se je bliskovito raznesla po mestu. Davi se je napotila na kraj zločina sodna komisija, ki je ugotovila dejanski stan. Orožniki so takoj uvedli zasledovanje ubijalca, ki se je bogve kam skril. Malo pred 10. pa se je ubijalec Lešnik sam javil na orožniški postaji v Krekovi ulici in skesano priznal svoj zločin. Poudarjal je, da je bil silno razburjen in precej vinjen ter da se ni zavedal, kaj dela. Z nožem pa je mahal okoli sebe, ker so ga ostali fantje tepli. Zatrjeval je, da ni imel namena, koga usmrtiti. Po zaslišanju na orožniški postaji je bil izročen mariborskemu okrožnemu sodišču.

Trije kozolci so zgoreli

Litija, 26. julija

Včeraj sredi popoldneva, ko so bili kmetje po večini na polju, je peljal poselnik Bengalija Jože iz Jablanške doline drva na litijsko postajo. Ko je privozil do Gradiških Laz, je videl kako se vali iz kozolca dvojnika Alojzija Hauptmanna, po domače Šuštarja, v Gradiških Lazih močan dim. V tem pa je ogenj že tudi zajel ves kozolec. Posestnik Bengalija je začel brž klicati na pomoč, na Bregu, kjer je podružnična cerkev pa so začeli biti plat zvona. V čast našim gasilnim društvom je treba ugotoviti, da so bile že kratko zatem pri požaru gasilske čete iz Gradiških Lazov, Brega, Šmartna in Litije.

Požar je med tem objel tudi že dva kozolca soseda Brica Pavla, po domače Dragarja, in grozil še drugim zgradbam. Domačinom in gasilcem se je po velikem naporu tudi posrečilo ogenj omejiti. Vseh treh kozolcev pa seveda niso mogli rešiti. Pogoreli so do tal. Razen škode na kozolcih je še mnogo več škode zaradi obilne zaloge, ki sta jo imela Dragar in Šuštar v svojo pšenico.

Šuštarju je pogorelo 10 voz pšenice, 5000 kg sena, dva voza ovsa, en voz ječmena in razno gospodarsko orodje. Zelo je prizadet tudi Bric Pavle, ki je imel v obeh svojih kozolcih 14 voz pšenice, en voz ovsa, 15 voz detelje in pol vagona raznih desk. Razen tega mu je zgorelo nekaj gospodarskega orodja. V zgorelem Bricovem kozolcu je imel tudi posestnik Šekš Jože spravljeno svoj pšenico.

Od vseh treh oškodovancev je bil zavarovan le Dragar Pri gašenju je dobil 34letni Bric Franc poškodbe. Kos gorečega lesa mu je padel na rame in zažgal srajco, da si je opekel roko. Poškodovancu je nudil prvo pomoč litijski zdravnik dr. Franc Lebinger.

Kako je nastal ogenj, ni znano. Po pripovedovanju vaških otrok je hodil v tistem času tam okrog starejši berač. Pri neki hiši je prosil celo za vžigalice. Malo preden se je ogenj razpihal, so videli sosedovi, kako je tisti neznanec bežal v bližnjo hosto. Litijski orožniki so aretirali nekega neznanca, o katerem je del vaščanov sicer trdil, da je sličen tistemu, ki se je smukal okrog obeh kozolcev vendar je posestnik Feme, po domače Šnodelbirt iz Cerovca, ovrgel njihove izpovedbe. Aretiranega neznanca je namreč opazil v trenutku, ko je nastal požar, na cesti, ki drži skozi Cerovco od Sv. Križa. Bil je namenjen v Litijo. Moža so nato izpustili. Orožniki nadaljujejo poizvedbe.

Maribor preko nedelje

Maribor, 26. julija.

Češkoslovaški notranji minister v Mariboru

Sinoči je prispel v Maribor češkoslovaški notranji minister dr. Josip Czerny. Izstopil je v Mariboru in se napotil v spremstvu svojega tajnika v hotel »Novi svet«, kjer je prenočil. Danes ob pol 10. je nadaljeval pot na Bled.

Druga obletnica Maistrove smrti

se je obhajala davi ob 8. z mašo zadušnico v tukajšnji frančiškanski cerkvi. Maši so prisostvovali poleg soproge pokojnega generala, obeh njegovih sinov in številnega občinstva mariborski Maistrovi borci s predsednikom Zveze Maistrovih borcev profesorjem dr. Dolarjem na čelu.

Slovo prote Trbojevića

Včeraj je z večernim brzim vlakom zapustil Maribor priljubljeni prota Trbojević, ki je odpotoval na svoje novo službeno mesto v Beograd. K slovesu so pristopili številni njegovi čestilci in prijatelji. Zlasti številno, je bil zastopan oficirski zbor s krajevnim poveljnikom generalom Milenkovićem na čelu. Prota Trbojević je prejel več šopkov in je bilo slovo prav prisrčno.

Trije utopljenci

Pri Trčevi pri Sv. Petru pri Mariboru je naplavila Drava truplo neznanega utopljenca in je bila o tem obveščena orožniška postaja v Košakih. Pri Zgornji Vižingi pri Marenbergu je naplavila Drava truplo 12letnega dečka, ki je bilo že okoli 10 dni v Dravi. Prepeljali so ga v mariborsko mrtvašnico. Deček je okroglega obraza, rjavih las, na sebi ima hlače dokolenke štajerskega kroja in zeleno srajco z dolgimi rokavi. Na nogah ni imel nobenih čevljev. V bližini vasi Kroga pa je naplavila Mura truplo 59letnega pismonoše Jakoba Omana, ki je 10. t. m. v samomorilnem namenu skočil s cmureškega mostu v Muro.

Zobni ambulatorij za mladino

6000 mestnih in okoliških otrok ima bolne zobe — Tuji zgledi opozarjajo na nujnost šolskega zobnega ambulatorija pri nas

Vprašanje o negi zobovja med šolsko mladino je brez dvoma eno izmed temeljnih vprašanj vse naše socialne medicine, pa čeprav mu naša javnost in vse naše poklicane instance posvečajo tako malo pozornosti. V naslednjem prinašamo nekaj misli, ki jih je izvajala bivša upravnica nekdanjega šolskega zobnega ambulatorija v Ljubljani ga. Megličeva v svojem predavanju in ki so vredne vseobčega uvaževanja.

Skrb za nego ust in zdravo zobovje dece je dandanes v vsaki kulturni državi najmočneje zastopana v šolski higieni. Svet prihaja končno do prepričanja, da se otrok z bolnim zobovjem ne more tako dobro učiti kakor z zdravim. Gnilo zobovje povzroča bolečine in zastruplja kri, kar pospešuje nastanek različnih bolezni. Za zobovje ubožnega otroka nihče ne skrbi. Oče pogostokrat ne zasluži nič ali pa komaj toliko, da mu rodbina ne pogine od gladu. Poleg tega so taki starši navadno še nedostopni za vsak pouk, saj je ravno neizobražen človek tisti, ki tako brezobzirno trdi, da zrasejo človeku vsi zobje dvakrat. Otrok pa je živa slika bede in nevednosti. Ubožnemu otroku se godi tako, kakor da nima istih pravic do zdravja kakor njegov tovariš iz srečnejšega doma. Človeška družba sama igra tu zelo sramotno vlogo. Dokler je otrok majhen in je treba njegovemu telesnemu in duševnemu razvoju postaviti krepkih temeljev, pripada samo staršem, a ko doraste in ga družba potrebuje v svoje sebične namene, ga proglasi za svojo last. To se zdi prav tako, kakor da bi imela človeška družba poseben namen, odgojiti čim več ubožnih, nelepih in šibkih ljudi, ki bi večno ostali njeni suženjski hlapci.

V Evropi ima prvenstvo v skrbi za zdravje šolske mladine Avstrija in tudi za zobovje ljudskošolske dece ni tako poskrbljeno nikjer drugje. Dunajska mestna občina ima slednjega otroka zdravstveno v evidenci. Učitelj na šoli mora natančno poznati rodbinske razmere vsakega svojega učenca. Na Dunaju ima danes skoraj vsak okraj svoj šolski zobni ambulatorij. Nekateri so nastanjeni kar v šolskih poslopjih. Do leta 1922. sta obstajala samo dva, ki sta bila last zasebnega društva. Do leta 1934. pa je nastalo na Dunaju že 16 šolskih zobnih ambulatorijev in toliko jih je še danes. Prvo šolsko leto je občina izdala zanje 30.000 šilingov, z leti pa so izdatki za ustanavljanje in vzdrževanje ambulatorijev silno narasli. Leta 1932. je prispevala občina za zobno zdravljenje ubožne šolske dece 357.000 šilingov, kar pomeni v naši valuti okrog 3 in pol milijona Din. Ob prevzemu ambulatorijev iz zasebnih rok je bil med občino in dunajskimi zobnimi zdravniki sklenjen dogovor, da se bodo v ambulatorije sprejemali samo tisti otroci, katerih starši ne morejo plačati zasebnega zdravnika in ne pripadajo nobeni bolniški blagajni. Čeprav se občina tega sklepa strogo drži, pa je vendarle njen ideal, da bi mogla kdaj združiti vse osnovnošolske otroke v svojih ambulatorijih. Pri pregledu zobovja se je namreč izkazalo, da je zelo malo staršev, ki bi se odzvali pozivu mestne občine, naj poskrbe za zobovje svojega otroka. Marsikdo bi rad prispeval ambulatoriju potrebni znesek, toda peljati otroka k zasebnemu zdravniku ali na bolniško blagajno se mu zdi že kar preveč truda.

Pri otrocih, ki se zdravijo v šolskih zobnih ambulatorijih, se le malokdaj zgodi, da bi gnitje zoba prišlo tako daleč, da bi bilo treba odstraniti živec in zdraviti korenino. Otroci so vsako šolsko leto dvakrat pregledani in vsakokrat se jim vse plombira, očisti, preveč kariozne mlečne zobe pa jim izdero. Otrok zapusti osnovno šolo s popolno popravljenim zobovjem in dobro poučen o važnosti svojih zob. Samo taki otroci, ki so bili tako zgodaj poučeni, kaj pomeni zdravo zobovje za njihovo življenje, si bodo tudi pozneje vedno znali poiskati pomoči pri zobnih zdravnikih. Vsak otrok mora vsakokrat prinesti s seboj v ambulatorij svojo zobno ščetko in čist robec. Tam je deležen tudi nazornega pouka, kako si mora pravilno čistiti zobe. Za sprejem v šolski zobni ambulatorij ni treba staršem delati nikakih prošenj. Nikjer jim ni treba razgaljati svoje bede in se poniževati pred srečnejšimi. Učitelj je po mestni občini pooblaščen, določati, kdo je potreben in kdo ni. Vsak otrok prispeva na leto po en šiling. S tem se mu vzbuja zavest, da ne prejema miloščine. Seveda starši pogostokrat niti tega šilinga ne morejo plačati.

V dunajskih ambulatorijih je nastavljenih 57 zobno-zdravniških moči in ena zobna zdravnica s funkcijo šefa primarija. Izkazalo se je, da ima ženska mnogo več potrpljenja z otroki, pa tudi otroci se zdravnic manj boje. Plača zobnega zdravnika za triurno delo na dan znaša 285 šilingov ali 2850 Din. Šolski zobni ambulatoriji so ponos dunajskega mesta in države. Ljudje iz vsega sveta se zanimajo zanje.

Da imamo tudi v Ljubljani šolski zobni ambulatorij, je bilo na Dunaju o priliki mojega obiska tudi že znano. Znano jim pa še ni bilo, da tega ambulatorija nimamo več. S težavo sem spravila iz sebe, da je pri nas ambulatorij začasno ukinjen — sram bi me bilo priznati, da pri nas za to ni razumevanja. Če bi bila rekla, da nimamo denarja, bi spet ne govorila resnice. To, kar danes zmore dunajska občina v mladinskem skrbstvu, prav gotovo ni plod sijajnih gospodarskih razmer, temveč le izraz visoke srčne kulture. Zdravje otroka predvsem, je podzavestno geslo njih vseh.

V Ljubljani je bil leta 1933. na zasebno pobudo ustanovljen prvi šolski zobni ambulatorij, ki je bil namenjen le osnovnošolski deci. Na državni šolski poliklinik pa je bila prav takrat ukinjena zobozdravniška ordinacija. Na tisoče dijakov srednjih in meščanskih šol ni imelo niti enega zatočišča v najhujši sili. Na šolski poliklinik in na mestnem fizikatu so sicer izdirali zobe, če lahko smatramo to za posebno velik prispevek k zdravljenju šolske mladine. A marsikateri teh zob bi se bil morda dal še rešiti, če bi bil siromašen dijak lahko o pravem času prišel do zdravnika. Do ustanovitve ambulatorija ni bilo za zobovje osnovnošolske mladine nobenega zanimanja. In vendar je prav doba, ko otrok obiskuje osnovno šolo, v tem pogledu najvažnejša. V osnovni šoli se da bolni zob popraviti z navadno plombo, medtem ko pozneje gnitje že tako globoko prodre, da je treba odstraniti živec, kar pomeni smrt zoba. Največkrat pa se morajo taki zobje izdreti, ker so preveč bolni ali razpadli.

Prve pojme o važnosti zobovja so starši dobili šele v ambulatoriju. Tu so se poleg otrok, ki jih je poslala mestna občina, in tistih, ki so se zdravili na račun banovinske podpore, zdravili tudi otroci raznih bolniških blagajn in pa staršev, ki so sami želeli prispevati potrebni znesek, ker je bilo otroka mogoče spraviti k zobnemu zdravniku le skupno z drugimi otroki. V drugem šolskem letu so celo okoliške občine votirale v svojih proračunih majhne zneske za popravilo zob najubožnejše dece. S prav tolikim razumevanjem sta se lotila stvari Trgovska bolniška blagajna in OUZD. V splošnem pa je bil ambulatorij zasebna ustanova in se je moral vzdrževati iz lastnih dohodkov. Zobnozdravniške plače, stanarina, zdravniške potrebščine in upravni stroški so se morali kriti iz zneskov po 20 in 60 Din, ki so jih pacijenti prispevali sami ali pa zanje kdo drug. Izredni dohodki in banovinska podpora so se potrošili največ za brezplačno zdravljenje tiste ubožne dece, ki jo je mestna občina odklonila. In takšnih otrok, katerih starši niso bili člani nobene bolniške blagajne in so bili sami brez sredstev, je bilo največ.

Ker prav takrat šolska poliklinika ni imela svoje zobnozdravniške ordinacije, je v popoldanskih urah pritisnila v ambulatorij srednješolska mladina. Naravnost obupno je bilo pogledati v usta nekaterih dijakov. Od vseh 28 zob je bilo pogostokrat le še nekaj zdravih. Odrasla dekleta in fantje z gangreneznimi sprednjimi zobmi. Zdravljenje takšnih zob je dolgotrajno in po šolskih ambulatorijih skoraj nemogoče, ker ovira drugo delo. Čas in material, ki se porabi pri zdravljenju takega zoba, nista krita z zneskom, ki ga prispeva pacijent. Prav to je bil tudi vzrok, da se ambulatorij ni mogel več vzdrževati. Ukinjen je bil ob koncu aprila 1934. Prav takrat je bilo končano sistematično delo v prvem in drugem razredu osnovne šole. Da taki ambulatoriji ne morejo uspevati pod okriljem zasebnega društva, se je izkazalo tudi na Dunaju. Nobeno društvo nima takih virov dohodkov, da bi moglo stalno kriti deficit.

Danes ima šolska poliklinika spet svojo zobnozdravniško ordinacijo, ki je pa namenjena le dijakom srednjih in meščanskih šol. V Ljubljani pa imamo okrog 3.600 otrok v osnovnih šolah, a če prištejemo še priključene občine, dobimo skoraj 6.000 otrok in niti ene zobnozdravniške ordinacije, ki bi bila namenjena njim. In pregledi po osnovnih šolah so dokazali, da ima najmanj 85% otrok že bolne zobe. Če bi mogla danes mestna občina spet priklicati v življenje šolski zobni ambulatorij, ki bi bil samo za ljudsko šolo in ki bi se vodil kolikor mogoče po dunajskem sistemu, bi imela lahko delo. Ena sama zdravniška moč bi zadostovala za več let, a delo, ki bi ga takšen ambulatorij vršil, bi bilo za mladino in narod nadvse dragocenega pomena.

Kralj medmurskih tihotapcev prijet

Čakovec, 26. julija.

Te dni so orožniki iz Preloga opazili pri vasi Palovcu v občini Gornji Subotici kolesarja, ki se je vozil nasproti njim. Ko je kolesar zagledal orožnike, se je obrnil in pognal kolo nazaj proti Palovcu. Ker so tudi orožniki imeli kolesa, so ga kmalu dohiteli in ga pozvali, naj obstane. Neznanec pa orožnikov ni poslušal, temveč je okrenil kolo s ceste kar na polje in se pehal z njim med turščino in deteljo. Gonja je trajala celo uro, preden se je orožnikom posrečilo prijeti sumljivca.

Izkazalo se je, da je aretiranec najdrznejši medmurski tihotapec Ivan Srnec iz Ivanovca pri Čakovcu. Srnec je imel v košari, ki je bila privezana h kolesu, 10 kg saharina in 4.000 kamenčkov za vžigalnike. Srnca so orožniki povedli v preloške zapore. Kralj medmurskih tihotapcev je znan kot izredno spreten tihotapec in je povzročil že nešteto neprilik orožništvu in graničarjem. Vtihotapljal je razno blago kar na debelo v državo in ga izročeval svojim zaupnikom, ki so ga potem razpečavali na drobno.

Iz akvaristove torbe

O dobi ljubezni, planktonu in mrenah

Valovi toplote in žarki svetlobe so se združili v sedanjem času, da zbujajo, pospešujejo in puščajo dozorevati življenje mnogoterim bitjem. Dobo izživljanja bi lahko imenovali čas od maja do oktobra, ki razen redkih izjem navdaja bitja z neodoljivim hrepenenjem po spolni združitvi v podzavestni težnji po razploditvi. Ko tako razmišljamo, se šele zavedamo veličastva prirode, iz sebe izvirajoče sile, ki stremi po neminljivosti življenja. Zlasti v vodah, kjer se je življenje v pradavnih časih prvič porajalo, opažamo in občudujemo to silo na vsakem koraku. Koliko bujnega življenja nam ustvarja kot neusahljiv, smrt zanikujoč vir.

V sedanji dobi najde skrben akvarist v raznoterih, često nič kaj vabljivih vodicah obilo žive hrane v obliki kladocer in ostrakod — drobiž, ki ga imenujemo plankton, in pa nitkaste črvičke rodu tubificide. Omenjeni plankton se razmnožuje v tej dobi celo partenogenetično, torej brez sodelovanja samcev, kar bi pri mnogoterih višjih bitjih golovo izzvalo protest obeh spolov. Živo hrano je treba vedno razkužiti. V liter vode vsujemo 6 g soli in živa hrana naj ostane v taki kopeli 20 do 30 minut; zatem oplaknemo v gosti mrežici s primerno toplo vodo, nato pa nudimo ribicam.

Če nam je dovolj planktona na razpolago se nam ni treba bati plavajočih mikroskopskih alg, ki ozelenijo vodo, kajti vodne bolhe in samooki jih sproti pojedo. Če so pa alge tako napredovale, da je voda gosto zelena, nam pomagajo večje količine planktona, ki ga ribe ne bi mogle pojesti, v teku 3 do 4 dni. Ker potrebuje plankton kisik, nam je pri takem čiščenju potreben prezračevalnik. Navadno se razčisti voda v tem postopkom po preteku 5 do 8 dni. Prezračevalnik pa mora ves čas delovati, sicer poginejo ribice in plankton zaradi pomanjkanja kisika.

•

Vobče znane so rdeče mrene in njim slične sorodnice, lepe ribice, ki jih pa lahko splašiš, da začno brezumno švigati po akvariju, pri čemer skale vodo. Njih primer pokvari tudi druge ribe, zaradi česar je najboljše, da njih število čimbolj omejimo. Lepa ribica tega rodu je Nuria danrica, po trupu in po dolgih tipalkah na podbradku podobna danioninam. Zlasti široko razvite so prsne plavuti, ki ji služijo kot padalo, če skoči na daljavo 1 do 2 m iz vode. Pestra ribica je to z dvema podolžnima, rumenorjavima progama. Domovina ji je južna Azija, zavolj česar se drsti le pri toploti kakih 25 do 30 stop. C. Žal jo bolj redko vidimo v akvarijih, dasi je zanje bolj prikladna kakor ostale mrene. Akvarij naj bo zmerom pokrit. O. S.

Jugoslovenski turistični urad na Švedskem

Stockholm, 26. julija. p. Tu je bil ustanovljen jugoslovenski tujsko-prometni urad, ki je pričel že intenzivno delovati in propagirati turistična potovanja iz Švedske v Jugoslavijo.

Več tisoč zastrupljenj zaradi pokvarjenih jajc

Tokio, 26. julija. AA. (DNB) Več tisoč članov letalske policije je med velikimi letalskimi vajami v Tokiju in Jokohami obolelo na znakih zastrupljenja. Vse kaže, da so zavžili pokvarjeno hrano, prirejeno iz slabih jajc.

Sportna nedelja

Olimpijski ogenj žari v Jugoslaviji

V Caribrodu je včeraj zjutraj olimpijska bakla prispela v našo državo — Povsod so se vršile manifestacije za olimpijsko idejo

Beograd, 26. julija.

Grški in bolgarski sportniki so izvršili svojo dolžnost. Zlasti grški atleti so v dokaj težkih prilikah — kakor znano, so v nekaterih krajih Grčije ob priliki olimpijskega stafetnega teka divjale močne nevihte — izročili olimpijsko baklo svojim bolgarskim tovarišem, ki so nato ob velikem zanimanju in navdušenju bolgarskega naroda prinesli olimpijski ogenj skozi svojo državo na naše ozemlje.

Olimpijska plamenica je prispela v našo državo v obmejnem mestu Caribrodu, in sicer davi ob 1.05. Bolgarski tekač je izročil olimpijski ogenj našemu prvemu tekaču dr. Pichlerju, ki je tekel z njo skozi Caribrod. Že v prvem jugoslovenskem mestu je narod pokazal, kako pravilno pojmuje sveto olimpijsko idejo. Po vseh ulicah, kjer je dr. Pichler nosil olimpijski ogenj, se je zbrala velika množic, ki je živahno pozdravljala tekača ter se v spoštovanju do olimpijske misli, ki združuje ves svet, poklonila simbolu te ideje. Na jugoslovenski bolgarski meji so prevzemu olimpijske bakle prisostvovali zastopniki krajevnega olimpijskega odbora.

Točno po programu ob 2.55 ponoči je prispel olimpijski ogenj v Pirot. Že pred mestom je sprejel tekača predsednik pirotske občine Radosavljević s člani občinskega odbora. Kljub temu, da je bil nočni čas, je tudi Pirot hotel pokazati svojo privrženost olimpijski ideji. Tudi tukaj se je zbrala velika množica, ki je po govoru predsednika občine Radosavljeviča navdušeno vzkliknila našim sportnikom. Ves Pirot je bil v zastavah. Okna na hišah so bila razsvetljena. Po kratkem presledku se je tek nadaljeval proti Nišu, kamor je olimpijski tekač prispel davi ob 8.45.

Niš je, čeprav je bil čas za sprejem olimpijskega tekača zelo kratek, izredno svečano pričakoval olimpijsko baklo. Na ulicah je bilo vse polno ljudi. Mesto je bilo v zastavah. Ni ki srez je olimpijska bakla zapustila ob 10. ter ob 18. svečano sprejeta prispela v Jagodino.

Problemi našega nogometa

Vprašanje državnega prvenstva — Državni davki in režija — O konferenci pri sportnem ministru in o izredni savezni skupščini

Vprašanje državnega prvenstva. — Državni davki in režija. — O konferenci pri sportnem ministru in izredni savezni skupščini.—

Iz leta v leto se vleče problem našega državnega prvenstva. Sedaj smo zopet na tem, da na izredni savezni skupščini, ki bo v Beogradu 9. avgusta rešujemo to vprašanje. Tokrat je izjemoma stopil na plan BSK, ki v svojem načrtu predvideva nacionalno ligo desetih klubov in, prvič, odkar se pri nas igra državno prvenstvo, razdelitev tekmovanja v jesensko in spomladansko sezono, kakor je ta zadeva rešena povsod v svetu. Poleg tega uvaja načrt novost, tekmovanje za savezni pokal, ki bi teklo vzporedno z državnim prvenstvom, kar bi dalo monotonosti tekmovanja nekaj spremembe in živahnosti. Za savezni pokal bi se tekmovalo po pokalnem sistemu: kdor zgubi izpade.

Zagreb bi ne bil Zagreb, če ne bi imel odvojenega mišljenja. Dolgo niso prišli z barvo na dan, potem so se zedinili na predlog za ligo osmih klubov, dobesedno preko noči so pa zvedeli, da postavlja osiješka Slavija lasten predlog v diskusijo, pa se je Zagreb oklenil krčevito tega predloga: liga devetih klubov! Samo da imajo nekaj drugega, samo da — sipajo pesek v oči svojim klubom, da bodo z njihovimi glasovi na savezni skupščini mogli oponirati, za kulisami pa bodo, kot vedno doslej, delali na to, da jim liga, kakršnokoli, zglasujejo drugi! Za agitacijo med klubi so uporabili tudi geslo lokalnega patriotizma in med vrsticami grozijo, da lahko sezidajo novo hišo, ko so jim prvo — JNS — prenesli v Beograd. Melodije, ki jih v sportu v vseh osemnajstih letih še nismo slišali.

Težišče problema pa ni v sistemu tekmovanja. Ta se da prikrojiti tako ali drugače, tega smo že vajeni. Če bi hoteli biti na vse strani do skrajnosti pravični in dovoliti udeležbo v državnem tekmovanju vsakomur, ki po svoji moči to zasluži, bi predvsem zaradi naših prometnih neprilik prišli do absurda: kdo naj hodi na Cetinje? Saj je že splitski Hajduk za vsak tekmovalni sistem velika coklja, ker leži tako od rok. Toda vseh sistemov glavni problem so državne in ponekod lokalne banovinske in občinske takse. Odkar so uvedli davek na sportne prireditve, je začel naš sport, kar se prireditev tiče, rapidno propadati. Še predno se je dodobra ukoreninil in dolgo predno je postal goden za obdavčenje so bila sportnemu pokretu naložena bremena, ki jim, odkrito in brez vsake tendence povedano, ni kos. Čudno je le to, da se ne da točno ugotoviti, kak je efekt obdavčenja, ker sicer bi morali na odločilnih mestih že zdavnaj spoznati zgrešenost tega bremena in bi ga bili že zdavnaj odpravili.

V trenutku, ko so bile napisane te vrstice, so se zbrali v Beogradu delegati raznih podsavezov in klubov, da obrazložijo resornemu ministru svoje težave. Akcijo za to konferenco so menda pokrenili zagrebški sportni krogi. Začetkom je bila zamišljena kot nekaka prilika za obračunavanje med Zagrebom in Beogradom ter med Zagrebom in Ljubljano. Kako malo resnosti so taki nameri v Ljubljani posvečali, sledi že iz dejstva, da ni odšel iz Ljubljane na to konferenco nihče; LNP in SK Ljubljano bosta na konferenci zastopala gg. major Vizjak in Klemenčič, ki stalno bivata v Beogradu. Iz poslednjih objav zagrebškega podsaveza pa se zdi, da so se tam premislili in so si za tamo razprav na konferenci v Beogradu izbrali »gmotno stanje« klubov in našega sportnega pokreta sploh. Če bodo poleg tega vendar kaj govorili o sportnih »rezinericah« in eventuelno tudi v državnem prvenstvu so pokretači konference očividno zamahnili v prazno, ko so povzročili sklicanje nekompetentnega foruma za tako razpravljanje.

V SK Ljubljani se seveda odražajo vsi ti problemi. Težko obdavčenje sportnih prireditev onemogoča vsako podjetnost v prirejanju močnejših tekem. Zunanji klubi so dragi, domači ne vlečejo dovolj. Tako so v vsakem primeru deficiti neizbežni. Zato je klub izredno zainteresiran na državnem prvenstvu, ker bi bila z ugodno rešitvijo tega vprašanja odpravljena mizerija našega sporeda, ki se razteza že na vso letošnjo sezono. Vendar nastajajo z udeležbo v državnem prvenstvu za klub drugi problemi. Lahko je reči, delajte na to, da boste pri državnem prvenstvu zraven, ali povsem drugo je vprašanje, kdo in kako bo to udeležbo vzdržal?

O vseh teh problemih se bo razpravljalo na informativnem sestanku, ki ga klub sklicuje prihodnji torek zvečer ob 20. v kletno dvorano hotela Miklič. Kdor je zainteresiran na razvoju ljubljanskega vrhunskega nogometa, je vabljen, da z nasvetom ali kakorkoli pomaga, da se Ljubljani omogoči uspešen poseg v razvoj jugoslovenskega nogometnega sporta. O. C.

Včerajšnja konferenca v Beogradu

V soboto se je pričela v ministrstvu za telesno vzgojo konferenca z zastopniki JNS, podsavezov in 8 povabljenih klubov. Konferenco je otvoril sam minister dr. Rogić, ki je v otvoritvenem nagovoru naglasil, da je svrha te konference razgovor o problemih našega nogometa. Za JNS se je zahvalil ministru podpredsednik dr. Andrejević za iniciativo. Potem se je oglasil predsednik ZNP g. Berger, ki je priznal, da obstoji gotov nesporazum med Zagrebom in JNS, ki ga pa Zagreb ne misli zaostriti. Vsekakor pa da bo Zagreb svoje nezadovoljstvo napram JNS manifestiral z borbo proti sedanji upravi saveza. Glavni tajnik JNS g. Kosta Hadži je naglasil, da so glavni vzroki vseh težkoč v našem nogometu takse na športne prireditve in da iz njih izvirajo vsi nesporazumi. Nato je g. Simonović govoril o zgodovini raznih sistemov državnega prvenstva, o vedno toliko citiranih koncesijah, pa je čisto pravilno poudarjal, da so se z njimi okoristili tudi zagrebški veliki klubi.

Danes se je konferenca nadaljevala ter se je razpravljalo o državnem prvenstvu. Delegat BSK g. Boško Simonović je imel daljši govor, v katerem je predložil za državno prvenstvo ligo 10 klubov. BSK je sicer za ligo 4 klubov, vendar je BSK bil vedno oni klub, ki se ne briga samo za svoje, temveč tudi za splošne interese.

Zastopnik Jugoslavije dr. Stanovljević je nato izjavil, da Jugoslavija odstopa od svojega predloga, ki ga je stavila lani, namreč kombinirani sistem podsavezov in liga sistem. Po govorih raznih drugih zastopnikov so govorili tudi Zagrebčani, ki pa niso predložili nobenega konkretnega predloga o državnem prvenstvu. Vsekako: se bo to vprašanje rešilo na izredni glavni skupščini, ki bo 9. avgusta v Beogradu.

Drugo vprašanje, o katerem so razpravljali danes, je bil nesporazum, ki vlada med Zagrebom in nogometnim savezom. Minister dr. Rogić je ugotovil, da v glavnem ni nobenih stvarnih diferenc. Zastopnil Gradjanskega dr. Kisić je dejal, da tudi Zagreb ne misli poostriti sedanjih odnošajev.

Razpravljali so tudi o vprašanju SK Ljubljane, zaradi katerega se je Zagreb toliko razburjal. Stvar je bila docela pojasnjena ter so ugotovili, da ni nobenega razloga, da bi JNS nastopil proti novemu klubu Ljubljane.

Obširna debata se je seveda razvila o vprašanju taks. O tem vprašanju so bili vsi klubi soglasnega mnenja. G. minister dr. Rogić je obljubil, da bo storil vse korake, da se to vprašanje reši po zahtevah naših nogometnih organizacij.

V splošnem se lahko reče, da je bil položaj na tej konferenci precej jasen. Zagreb je, kakor se zdi, iz načelnih razlogov proti JNS. Kaže pa tudi, da je vprašanje državnega nogometnega prvenstva, po razpoloženju na današnji konferenci sodeč, že rešeno, ker je 12 podsavezov za ligo desetih klubov.

Zastopniki BSK so na tej konferenci bili deležni mnogobrojnih izrazov simpatij. Po govoru dr. Živkovića je povzel besedo tudi zastopnik ljubljanskega nogometa g. major Vizjak, ki se je državnemu prvaku BSK zahvalil za njegovo objektivno stališče, ki ga je zavzel napram ljubljanskemu nogometu.

Včerajšnje nogometne tekme

SARAJEVO: Včerajšnja prva finalna tekma za državno prvenstvo med BSK in sarajevsko Slavijo se je končala s tesno zmago BSK 1:0.

BEOGRAD: Nesrečni Jugocup se je slabo začel za Zagrebčane. Jugoslavija je visoko porazila Haška s 5:0 (3:0).

ZAGREB: Tudi na zagrebških tleh je Concordia samo s tesnim porazom 3:2 (1:1) nadvladala Hajduka.

ZEMUN: SK Mitič : team bolgarskih železničarjev 4:4 (2:0).

DUNAJ: Austria:Ujpest 5:2 (1:1).

PRAHA: Sparta : Ambrosiana 3:2 (1:1). V finale za srednjeevropski pokal prideta torej Austria in Sparta.

*

ASK Primorje. Pozivamo vse članstvo, da se udeleži polnoštevilno pogreba tragično preminulega g. Borisa Tomažiča danes ob 18. iz sanatorija Leonišča. — (Centralni odbor.) Odborova seja bo v četrtek ob 20.30 v restavraciji Zvezda.

ASK Primorje (Lahkoatletska sekcija). Na današnji lakoatletski prireditvi ob 18.45 na telovadišču Ljubljanskega Sokola morajo obvezno nastopiti naslednji atleti: Krevs, Srakar I. in F., Krpan, Perc, Gabršek, Pleteršek, Skušek, Czurda, Kovačič, Šušteršič, Šter, Weibl, Sodnik, Korče, Kajfež, Serše, Martini, Marek, Žgur, Slanina, Goršek, Žorga. Vsi imenovani si morajo tekom današnjega dne pravočasno priskrbeti opremo in biti v slačilnici na telovadišču najpozneje ob 18.

Poslovilna lahkoatletska prireditev olimpijske reprezentance

Danes ob 18.45 na telovadišču Ljubljanskega Sokola, Tivoli

Pred odhodom na olimpiado številnih olimpijskih reprezentantov, ki jih je v jugoslovensko olimpijsko reprezentanco dal slovenski del našega naroda v številnih sportnih panogah (lahki atletiki, plavanju, kolesarstvu, sabljanju, kajaku, rokoborbi in boksu priredi pod okriljem Olimpijskega pododbora v Ljubljani Odbor za izvedbo lahko atletskih dvobojev danes ob 18.45 na telovadišču Ljubljanskega Sokola v Tivoliju poslovilni lahkoatletski miting vsem lahkoatletom Slovencem, ki bodo zastopali barve naše države na olimpiadi v Berlinu.

Pri kratkem, eno uro trajajočem, toda zanimivem programu: tek 400 m, skok v višino z zaletom, tek 100 m, met kladiva, tek 3000 m in olimpijska stafeta, bodo olimpijski reprezentanti ing. Stepišnik, Krevs in Goršek skušali še v zadnjem hipu pred odpotovanjem dokazati, da so od svojih zadnjih nastopov še precej napredovali. Toda tudi ostali slovenski olimpijski kandidati kakor Czurda, Gabršek, Martini, Pleteršek, Bručan itd. bodo hoteli dokazati, da jih je lahkoatletski savez neupravičeno zapostavil pri določitvi jugoslovenske olimpijske reprezentance. Sportni del prireditve bo vsekakor dostojen ugledu, ki ga uživa slovenska lahka atletika kot najboljša v naši državi.

Olimpijski pododbor v Ljubljani je v želji, da bi mogel zaželeti tudi ostalim našim olimpijskim reprezentantom čimveč uspehov, povabil tudi ostale slovenske olimpijske reprezentante: tri sabljače, tri kajakaše, štiri plavače, dva kolesarja, enega bokserja in enega rokoborca ter kompletno olimpijsko plavalno reprezentanco, ki je za mesto zadnjih svojih priprav izbrala ravno Ljubljano. Povabil je tudi najvišje predstavnike naših oblasti: banovine, vojske in mesta, ki so v zadnjem času nudili polno moralno in gmotno podporo za čim boljšo pripravo naših reprezentantov, ki bi naj službenim zastopnikom naše države na olimpiadi v Berlinu polagali na srce, da skušajo z vsemi svojimi sposobnostmi čim častneje zastopati ugled naše države v borbi z zastopniki vseh nastopajočih narodov sveta. Povabil je tudi zastopnike vseh slovenskih sportnih organizacij in klubov, ki so vzgojili in pripravili naše olimpijske reprezentante. Vabi tudi vso slovensko sportno javnost, naj s polnoštevilnim obiskom izkaže svoje simpatije našim dičnim olimpijskim reprezentantom in jim na ta način nudi polno moralno podporo v borbi z najboljšimi svetovnimi reprezentanti telesno vzgojnega pokreta na olimpiadi v Berlinu.

Tudi mi se v imenu najširše javnosti pridružujemo temu, želeč vsem našim olimpijskim reprezentantom: Srečno pot v Berlin in zadovoljen povratek, ki naj ga spremljajo mnogi in veliki uspehi!

Zmaga pred slovesom

Naši plavači so bili proti Francozom v veliki premoči

Ljubljana, 26. julija.

Ob veliki udeležbi občinstva, vendar ne ob tolikšni kakor ob prvi priliki olimpijske izbirne tekme, se je danes vršilo mednarodno plavalno tekmovanje med Ilirijo, ki je bila ojačena s člani državne plavalne reprezentance, ki bo odšla v Berlin, in francoskim klubom Cercle des Nageurs de Marseille. Tekme niso nudile ogorčenih borb, ker so bili domačini vedno v premoči.

Rezultati so bili:

200 m prosto: 1. De Filipis (J) 2:26.3, 2. Petrone (J) 2:28.4, 3. Navarra (Marseille) 2:39.4, 4. Beclant (M) 2:46.7. Sigurna zmaga domačih v zelo dobrih časih.

50 m hrbtno juniorke: 1. Finc 46.2, 2. Avčin 50.5, 3. Knez 52.7.

200 m prsno mednarodno: 1. Cerer (J) 3:08.6, 2. Rey (M) 3:17.6. Sigurna zmaga Cererja, ki je plaval samo za prvo mesto.

50 m prosto juniorji: 1. Pestevšek 39.6, 2. Miklauc 42.3.

3×50 m mešano mednarodno: 1. Ilirija (Wilfan, Cerer, Skarpa) 1:36.8, 2. kombinirana jugoslovenska stafeta (Gazzari, Mihovilovič, Pavičič) 1:41.6, 3. Marseille 1:50.5.

Nato so sledili *skoki z deske*, ki so jih z lepim uspehom izvajali člani Ilirije, med njimi državni prvak Ziherl.

100 m hrbtno mednarodno: Francozi niso nastopili, ker so bili preveč utrujeni. Vozili so se namreč 36 ur in so v vlaku večinoma stali, 1. Wilfan 1:15.6, 2. Gazzari 1:16.5.

3×50 m juniorji: 1. Ilirija I., 2:10.4, 2. Ilirija II. 2:25.4.

5×50 m prosto mednarodno: 1. kombinirana jugoslovenska stafeta (Tošovič, Pavčič, Cvetkovič, Petrone, De Filipis) 2:29.6, 2. Ilirija (Lemart, Pestevšek, Ziherl, Skarpa, Wilfan) 2:30.6, 3. Marseille 2:34.3.

Ob 22.15 se je pričela waterpolo tekma.

Neurja v Turčiji

Ankara, 26. julija. AA. V okolici Ankare besni silna nevihta. Letošnja žetev je uničena v celih pokrajinah. Prebivalstvo je obupano.

Carigrad, 26. julija. AA. Nad mestom in okolico je divjal v preteklí noči strašen vihar. Več predmestij je pod vodo. Vihar in poplave so porušile večje število hiš. Elementarna katastrofa je zahtevala večje število življenj. Števila žrtev zaenkrat ni mogoče dognati. Del mesta je prebil noč v temi, ker ji bil električni tok prekinjen.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

†

Javljamo, da smo izgubili našega ljubega

Savo Domicelja

STUD. IUR.,

ki se je v soboto, dne 25. t. m. ponesrečil v severni triglavski steni.

Pogreb pokojnega se bo vršil v torek, dne 28. t. m. ob 4. uri popoldne iz kapele pobreškega pokopališča v Mariboru v rodbinsko grobnico.

LJUBLJANA-MARIBOR, 27. julija 1936.

LOJZKA DOMICELJ, roj. KNAFLIČ, mati; BRANKO in ZLATA, brat in sestra in rodbine: DOMICELJ, KNAFLIČ, KOBLER in VERBIČ.

†

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da se je naš predragi

Egon Lettner

SLUŠATELJ EKSP. AKADEMIJE

na triglavski steni smrtno ponesrečil.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek 28. t. m. ob 4. uri popoldne iz kapele pobreškega pokopališča v Mariboru.

MARIBOR, 27. julija 1936.

Žalujoča rodbina in sorodstvo IVANA LETTNERJA, družabnika tovarne „Zlatorog“ v Mariboru

Žena v sodobnem svetu

Ali naj damo ženski pravico sodstva

Ljubljana, 25. julija

To vprašanje postaja aktualno prav v času, ko je zakonodajnim činiteljem predložen načrt novega zakona o sodnikih, ki bo prišel v pretres v jeseni. Da se to vprašanje vsaj nekoliko osvetli, smo že v zadnjem ponedeljskem »Jutru« prinesli odgovore nekaterih naših odličnih pravnikov. Ker pa je potrebno, da povedo svoje mnenje zlasti tudi naše pravnice, ki se že praktično udejstvujejo, prinašamo danes najprej njih odgovore. Odgovore še nekaterih priznanih pravnikov, kolikor nam njih objavo danes onemogoča pomanjkanje prostora, pa bomo objavili v kratkem. Enakopravno po študiju in pripravi-ne

Enakopravne po študiju — neenakopravne po službenem položaju

Dr. Jakobina Ganglova, ki je prva izmed slovenskih pravnic postala sodna pristavka, je dejala med drugim:

Odgovor na vprašanje, ali smo ženske sposobne izvrševati sodniški poklic, je odvisen od odgovora na mnogo bolj splošno vprašanje, ki se danes pojavlja, in to je: ali naj ženski sploh dopustimo izvrševati kakršenkoli samostojen poklic? Na to vprašanje odgovarjamo ženske soglasno da, moški pa skoro prav tako soglasno ne. Edina izjema so očetje, ki jih skrbi usoda njihovih nezapeslenih hčera. Gre torej za **načelno borbo med moškim in žensko**. Ker pa odločajo danes o zaposlitvi ženske izključno le moški, se mi zdi le prav malo verjetno, da bi trenotno mogla ženska doseči ugodnejši položaj kakor ji ga nudijo že obstoječi zakoni. Ta borba je tako huda, da dajejo prednost moškim celo v tistih poklicih, kjer je ženska do nedavnega bila nesporno priznana kot sposobnejša od moškega. Pri tem mislim zlasti na učiteljski stan.

Ugovori, da žensko po svojih fizičnih zmožnostih, zaradi svoje večje čustvenosti in svojih materinskih čustev ni zmožna objektivnosti in pravične presoje, so presenetljivo podobni ugovorom, ki so bili izrečeni vedno, kadar je ženska hotela doseči dostop v poklicaj, ki ji je bil do tedaj nedostopen. Ponovno pa so ženske že dokazale, da so sposobne - kljub temu, da so le ženske — vršiti svoj poklic prav tako dobro kakor večina njih moških tovarišev. Z uspehom so se ženske uveljavile celo na področju tehnike, ki izmed vseh poklicev materinskim čustvom ženske in s tem njenemu bistvu najmanj ustreza. Ne spoznam tedaj razloga, zakaj naj ženska prav v pravosodstvu odpove.

V študiju in pri izpitih, ko smo še enakopravne s svojimi moškimi tovariši, za njimi ne zaostajamo. Da jih v marsivosti včasih celo presegamo, nam priznavajo celo gg. profesorji na fakulteti. Kot sodniške pripravnice vršimo isto delo s prav tako dobro oceno kakor večina tovarišev kljub temu, da nam je treba mnogo več moralne sile in veselja do dela. Veselje do dela pa je v veliki meri odvisno od uspeha dela. Me pa teh uspehov ne moremo doseči. Delamo z zavestjo, da eno leto po napravljenem sodniškem izpitu, ko naši tovariši v smislu zakona o sodnikih redijih sodišč lahko dosežejo sodniški položaj, zaostanemo po službenem položaju in v materialnem pogledu daleč za njimi.

Zakaj nam moški potem odrekajo sposobnost za sodnike? Vsi izrečeni ugovori so doslej le teoretični, v praksi te svoje nesposobnosti še nismo dokazale. Kolikor nam je kot sodniškim pripravicam možno, smo dokazale kvečjemu nasprotno. Edini argument, ki proti priznanju sposobnosti ženske kot sodnice resnično drži in ki sem ga od svojih predpostavljenih in tovarišev neštetokrat slišala, je ta, da si pač ne morejo predsavljeti, da bi v razpravno dvorano prihajale ženske ne le kot zapisnikarice, ampak tudi kot sodnice.

Sodne pripravnice so deležne pikrih opazk . . .

Dr. Fini Grossmanova, ena izmed redkih pravnic, ki že uspešno delujejo v advokatskem poklicu, pravi tole:

Živimo v desetletju, upam, da ne bo nastalo z tega kar celo stoletje, ki ga poleg krize ,morda tudi mnogo radi krize, karakterizira ljuta borba proti ženskam v višjih poklicih. Ne čudim se, da starejše generacije moških nasprotujejo zaposlitvi ženske v samostojnih poklicih, ker so bili vajeni gledati v ženski le mater in gospodinjo ali celo le ljubico. Mlajši pa so gotovo imeli dovolj prilike spoznati, da so ženske dobre in enakovredne tudi kot tovarišice v vsakem oziru.

Kar se tiče specialno vprašanja, ali naj bo ženska pripuščena k funkciji sodnika, mislim, da ni prav nobenega utemeljenega razloga, ki bi to zabranjeval, in tudi v vseh dosedanjih nasprotujočih si izvajanjih še nisem našla stvarne utemeljitve. **Vsak ugovor proti ženski ima svoj ustrezajoči ugovor tudi proti moškemu.**

Sama sem vršila sodno prakso, ki je za advokata predpisana, pa nisem nikdar opazila kake manjvrednosti ženske v sodni pripravniški službi. Imela sem priložnost ugotoviti ponovno z zadovoljstvom da stranke, ki imajo posla na sodišču, nikdar ne omalovažujejo pripravnic, temveč sem obratno opazila, da se celo prav rade obračajo nanje zaradi velike postrežljivosti in potrpežljivosti. Občudujem to varišice sodne pripravnice, ki kljub brezupnosti svojega položaja z izrednim mirom prenašajo vse, često pikre opazke, ki lete nanje kot ženske. Vprašala sem iz zanimanja v času, ko sem se posvetila že advokatskemu poklicu, številne odlične sodnike, ali ženske res zaostajajo za sodnimi praktikanti, pa so mi izjavili, da v delu celo marsikaterega tovariša prekašajo, saj so pravno enako izobražene, enako hitro in bistro zagrabijo posamezne primere poleg tega pa so še vestnejše in marljivejše.

Prepričana sem, da načinu poslovanja ustrezajo tudi letne ocene, ki jih prejemajo pripravnice. Vsekakor bi bilo zanimivo zbrati predmetne podatke v obliki statistike. Sicer pa, če govorimo o kvalifikaciji sploh, ne vem, zakaj bi se morala prav pri ženski predpostavljati odlična ocena, pr moškem pa se za oceno pri vprašanju, ali naj bo sprejet za sodnika ali ne, vsaj kolikor je meni znano, sploh ne vprašuje. **Jasno je, da ni vsaka ženska sposobna postati sodnica, vendar gotovo za to tudi ni sposoben vsak moški.**

Pri nas se to važno vprašanje obravnava ne oziraje se na prakso drugih narodov, kjer so ženske — gotovo v enako težavni dobi — že pridobile pravico do vzvišene funkcije sodnika. Doslej se še nihče ni potrudil pribaviti podatke o uspehih ali neuspehih žensk v pravosodstva, ki bi se smeli edino vpoštevati pri rešitvi vprašanja, ali naj bo ženska sodnica ali ne. Preden pa ta prilika ni dana, tudi negativni odgovor ni dopusten.

Morda bo kdo zbral podatke o tem, kako so se uveljavile sodnice pri drugih narodih, mislim pa vsekakor, da so kot skrbstvene sodnice in sodnice za mlajše maloletnike pripravnejše kakor moški. Ko bodo omenjeni podatki zbrani, pa obljubljamo, da jih bomo z zanimanjem prečitale, in če bo praksa pokazala negativen rezultat ,tedaj šele bomo tudi same priznale, da ženske res niso za sodniški poklic.

Odgovor more biti načelno samo pozitiven

Izmed feministk, ki se bore za ostvarjenje enakopravnosti ženske z moškim spošno v vseh poklicih, smo se obrnili na profesorico go. **Olgo Grahorjevo,** urednico »Ženskega sveta« z vprašanjem, kako mislijo feministke v tej zadevi. Njen odgovor:

Feministke zahtevamo za žensko pravice do iste izobrazbe in istih služb, kakor jih imajo moški, zato more biti tudi odgovor na to vprašanje načelno samo pozitiven. Preden preidem na utemeljitev, naj mi bo na kratko dovoljeno odgovoriti na nekatere ugovore treh vseučiliških profesorjev proti sodnicam, ki so bili objavljeni v »Jutru« z dne 20. t. m.

1. Kar se tiče nervoznosti, sem kot študentka opazila nervoznost pred izpiti prav tako pri moških kakor pri ženskah. Poznam več tovarišev kakor tovarišic, ki so kljub dobri pripravljenosti pri izpitu padli, ker so jim odpovedali živci, ali pa so iz istega vzroka tik pred izpiti ponovno odstopili. Jokali se menda res niso. Vsekakor bi bilo treba upoštevati, da **položaj študentke pri izpitu ali sodnice pri razpravi vendar ni čisto enak.** Pred izpitno komisijo stoji še zelo mlad in nezrel človek, do sodne prakse pa bi prišla že odrasla in zrela ženska. Sicer pa tudi možnost, da bi se eni ali drugi ženski pripetil živčni polom, še ni vzrok, da bi se vsemu spolu odrekla pravica do izvrševanja sodnega poklica.

2. Tudi ako kdo prizna ženski pravico samo do tistih poklicev, ki so v zvezi z njenim materinstvom, ne vem, kako more izločiti sodni poklic. Ne mislim le na mladinsko sodstvo. Vprašajmo se le, kako more moški pravilno presojati dejanje ženske, katere zločin je v zvezi prav z njeno materinsko funkcijo, sploh z njenim spolnim življenjem.

3. Kar se tiče prevelike nežnosti ženske za presojanje seksualnih zločinov je **pripomniti: dokler ima ženska žalostno pravico, postati njihova žrtev, sme imeti tudi pravico, da jih sodi.** Sicer pa ima nežna ženska duša prenesti toliko hujših reči (n. pr. gladovanje svojih otrok) da ji samo zaradi nežnosti ni treba odrekati pravice do sodniškega poklica. Čudim se le optimizmu profesorja g. Kušeja. Ali res misli, da se težavni sodni problemi zdaj od moških rešujejo v zadovoljstvo vseh? Menda nisem edina, ki dvomi o tem splošnem zadovoljstvu. In kaj potem? Ali bi se ne morala logično odvzeti pravica sojenja tudi moškim?

Zdi se mi, da so vsi navedeni ugovori proti sodnicam precej v zraku. Tu tudi ni čudno, saj so gospodje pisali o instituciji, ki je iz lastne izkušnje ne poznajo, ker je pri nas še ni.

Vsekakor moramo biti gospodom hvaležne, da nam tudi kot nasprotniki priznavajo zmožnost sodelovati vsaj pri mladinskem sodstvu. Brez dvoma je naravno, da pri vzgoji otroka sodelujeta tako moški kakor ženska. Mladinsko sodstvo pa sme biti samo vzgojno. Vendar so moški lahko prav tako dobri pedagogi in psihologi kakor ženske, in kolikor moremo odrasli sploh razumeti otroka, ga more razumeti tudi moški. Osebno mislim, da so sodnice, ženski vplivi na sodstvo sploh , mnogo potrebnejši pri drugi vrsti zločinov, pri vseh tistih namreč, kjer gre za popolnoma ženske zadeve (prostitucijo, splav, detomor), nadalje pri vseh tistih zločinih, ki izvirajo iz sporov med zakonci, in pri ločitvenih sporih. Tudi najvestnejši in najboljši sodnik ne bo mogel pravilno presoditi psihologije ženske, ki je neposredno po porodu umorila otroka ali v nosečnosti izvršila kakršenkol zločin. Nosečnost in porod sta zadevi, ki ju pozna samo iz teorije, po vrhu iz teorij, ki so jih postavili moški — saj so se žene doslej tudi na tem področju malo udejstvovale. Vse vprašanje prostitucije bi nemara dobilo drugo lice. Najbrže bi pri ženskem vplivu na sodstvo moški ne ostali tako popolnoma nekaznovani. Tudi pri ločitvenih razpravah je slabo, da ga obravnava zmerom le sodnik. Pri vseh teh rečih se ženski gotovo pogosto godi krivica — saj tudi pri najboljši volji do objektivnosti ostane sodnik vendarle moški z moškimi predsodki in moško miselnostjo. Ženske bi gotovo imele tudi svoje predsodke, s tem se bi zadeva šele malo izenačila. Nemara se zdaj s strani galantnega sodnika zgodi tudi krivica moškemu v prid ženske. Tudi to je treba odpraviti.

Načelno sem seveda proti vsaki omejitvi sodniškega delovnega področja ženske. Moški si že stoletja laste pravico soditi prav o vseh zločinih in sporih, zato zahtevamo isto pravico zase tudi ženske. Zahtevamo to v imenu pravice, zakaj gotovo je krivica, ako je ena polovica prebi valstva, ki sestoji prav tako kakor druga iz povprečno normalnih, inteligentnih in zdaj prav tako tudi izobraženih ljudi, izključno le objekt zakonodaje brez pravice sodelovanja in soodločanja. Krivica je, in ne le nasproti ženskam, temveč tudi nasproti moškim in še bolj nasproti mladoletnim, da se vsi prestopki, spori in zločini presojajo enostransko samo z moškega stališča. **Čimbolj kdo poudarja različnost moškega in ženske, tem bolj mora priznati krivičnost dejstva, da je ženski izročena le moškemu sodstvu.** Zato zahtevamo ženske zase kot za enakovredne državljanke in ljudi pravico soodločanja pri zakonodaji in sodelovanje pri sodstvu.

To vprašanje pri nas še ni zrelo za rešitev

Vseučiliški profesor kazenskega prava Aleksander Meklecov nam je dejal, da je nasprotnik premočrtnega doktrinarizma, ki ne preučuje problemov, temveč izvaja zaključke iz nekih apriornih trditev. V tem smislu je tudi nasprotnik nekritičnega radikalnega feminizma kakor tudi površnega in prezirljivega antifeminizma. Na naše zastavljeno vprašanje pa nam je odgovoril:

Kulturna in socialna vloga ženske je ogromna, a hkratu v mnogočem svojevrstna. Nesmiselno je zanikati bistvene strukturalne razlike med moškim in žensko, ki imajo pomen tudi za izbero poklica. Čital sem, da je postala neka ženska v neki ameriški državici krvnik. V tem vidim **reductio in absurdum** pretirane ideje enakopravnosti.

V področju pravosodstva in pravosodne uprave je najprimernejše torišče za udejstvovanje strokovno izobraženih žen **socialno skrbstvo v najširšem pomenu besede.** Izmed funkcij, ki so zvezane z izvrševanjem pravosodstva, pridejo torej v prvi vrsti v poštev socialno-skrbstvene funkcije (pomožni organi mladinskega sodstva, pomoč odpuščenim obsojencem, zlasti obsojenkam, vodstvo kazenskih, vzgojnih in drugih podobnih zavodov za ženske itd.). V nekaterih državah z uspehom deluje preventivna ženska policija. Pri nas imamo nekaj podobnega v obliki kolodvorskih misijonov. Po členu 440 s. k. p. sme sodnik za mlajše mladoletnike postaviti za zaupnike tudi ženske osebe, ki morajo biti maloletnikom v pomoč z nasvetom in skrbjo za primerno zaposlitev in pošteno življenje. Iz svoje osebne izkušnje pri ustanovitvi mladinskega sodstva v južni Rusiji (Harkov) vem, da so ženske kot članice patronatskih društev bile na višku. Pot v advokaturo pa je našim ženam že odprta.

Glede na vprašanje o ženski sposobnosti se sklicujem na izvajanja univ. profesorja g. dr. Sajovica, objavljena v »Jutru« z dne 20. t. m. Prepričan sem, da utegnejo biti poedine ženske tudi dobre sodnice. Toda to vprašanje na splošno v Jugoslaviji še ni zrelo za rešitev že spričo razpoloženja širših slojev ljudstva. V tem smislu bi tudi bila zelo zanimiva podobna anketa med podeželskim ljudstvom.

FILATELIJA

Kako se bodo prodajale naše škartne spremnice

V zadnji številki Poštno-telefonskega vestnika smo dobili novo odredbo, kako bodo v bodoče prodajali stare spremnice z znamkami. Doslej je bila navada, da so se spremnice zbirale v poštnem ekonomatu vsake direkcije in so jih po preteku treh let dali na dražbo. Določena je bila najnižja cena, pod katero se spremnice niso smele oddajati, in potem se je vršila licitacija za večje ali manjše količine. Pri tem so bile v zadnjem času dosežene cene okoli petnajst dinarjev za kilogram spremnic, med katerimi je bilo seveda precej uradnih spremnic, ki niso frankirane, in tudi spremnic iz držav, kjer se plačuje pristojbina za pakete v gotovini, kakor na primer v Avstriji in Češkoslovaški.

Škartnih spremnic je pri nas precej in z jimi se je uganjala špekulacija. Imovitejši filatelisti in trgovci so jih kupovali v večjih količinah in jih po tem po razmerno nizki ceni prodajali v inozemstvo. Tako naše redne frankaturne znamke niso mogle nikoli doseči primerne cene, vsaj tiste cene, ki bi bila v razmerju s cenami znamk po drugih državah. Še več. Naše znamke so imele celo v tisti dobi, ko se še niso mogle dobiti na spremnicah, sramotno nizko ceno, ker so filatelisti računali, da jih bodo dobili v nekaj letih iz škarta. Zato je najbrž tudi določen nov način prodaje spemnic, da se temu zlu odpomore.

Po novem ministrovem razpisu se bodo spremnice odslej prodajale takole:

Spremnice, ki se bodo nabrale v ekonomatih, bodo po izteku določene dobe poštni uradniki izbrali in jim odrezali kupone na katerih bodo znamke. Iz teh odrezkov bodo napravili majhne pakete do enega kilograma. Vsak paket bo zapečaten in na njem bosta označena čista teža in leto, v katerem so bile spremnice izdane. Direkcija bo potem dostavljala te pakete državnim poštam, kjer bodo na razpolago štiri mesece. Prva dva meseca se bodo prodajale spremnice samo domačim filatelistom in trgovcem, naslednja dva meseca pa tudi tujim kupcem. Po štirih mesecih bodo pošte vrnile neprodane pakete direkciji.

Prodajna cena bo 55 dinarjev za kilogram. Od tega bodo dobili 10 dinarjev uradniki, ki bodo izven uradnih ur rezali kupone in izdelovali zavitke.

Prodaja teh paketov bo vsako leto od januarja do marca pri posameznih poštah, pri direkcijah pa tudi ostale mesece. Če bo pri kakšni poštni direkciji zmanjkalo paketov, jih bodo dobili iz drugih direkcij, kjer bodo ostajale.

Vsaka direkcija bo morala ob koncu vsakega leta obvestiti ministrstvo, kakšno količino spremnic ima in koliko se jih je med letom prodalo. Prodaje se bodo objavljale v »Službenih novinah« in lokalnih listih.

Če bo zahteval kdo spremnice pri kakšni manjši državni ali pogodbeni pošti, jih bo ta pošta naročila od direkcije. Direkcija bo torej nekakšna glavna zaloga za vse pošte. Vsebine zapečatenih paketov ne bodo smeli pregledati ne poštni uradniki, ne kupci.

Kupone bodo začeli striči v najkrajšem času, tako da bodo paketi z odrezanimi znamkami v prometu že za novo leto. Količina spremnic, ki si jih bo lahko vsakdo kupil, ne bo omejena.

Tako približno se glasi razpis. Zdi se nam, da bi potreboval še nekaj pripomb.

Prvič se nam zdi nezmiselno, da se kuponi znamk režejo. Nedvomno bo pri tem precej nepazljivosti s strani osebja, ki bo to delo opravljalo, ker uradniki najbrž ne bodo rezali znamk s škarjami, ampak s stroji. Tako bo zanesljivo uničen precejšen odstotek znamk, zlasti portovnih, ki jih pošte lepijo na zadnji strani spremnic. Večina filatelistov pa kupuje spremnice prav zaradi portovnih znamk, ki imajo vsaj nekaj cene.

Tudi limitirana cena 55 dinarjev se nam zdi previsoka. Prepričani smo, da bo le malo ljudi, ki si bodo za ta denar kupili večje količine spremnic. In še nekaj je: če bo dosti spremnic ostalo, kar je nedvomno, se bo potem najbrž ves ostanek prodal na javni dražbi za kakšno bagatelno ceno. Tako bodo torej morali pravi filatelisti kupiti spremnice za drag denar, špekulanti pa jih bodo pozneje dobili za malenkost. . Oškodovan bo pri tem tisti filatelist, ki mora gledati na vsak dinar.

Vsa procedura pri prodaji tega škarta bo zelo zamudna. Spremnice bodo šle skozi bogve koliko rok, med tem ko so doslej prišle naravnost s pošt v ekonomat, kjer so jih navadno neodprte prodali. Že zaradi tega se bo marsikateri filatelist branil te spremnice kupovati. Procedura bo pa razen tega še tudi precej draga zaradi oglašanja in bo najbrž finančni efekt prodaje vzlic dobri volji slabši, kakor je bil doslej.

Vsekako bi se dal najti kakšen boljši način prodaje spremnic in zbuditi za naš škart več zanimanja.

Dali bi majhen nasvet. Kakor smo že omenili, so naše znamke zaradi tega tako poceni, ker pridejo ogromne količine škarta v inozemstvo. Čim bi se prepovedalo izvažati škart celo v uradno plombiranih vrečah, kakor je bilo doslej, bi prišlo manj škartnih spremnic v inozemstvo in bi cena znamk porasla. Hkratu bi nedvomno porasla tudi cena škarta samega. Ali pa naj bi se določen odstotek škarta ne prodal, ampak uničil in za ostanek bi se dalo nedvomno več iztržiti kakor doslej za ves škart. Pri znamkah je pač tako, da določa ceno njihovo čim manjše število. Da bi ceno znamkam dvignile tudi lepše izdelane znamke, menda ni treba še posebej omeniti.

Če že hoče poštna uprava začeti prodajati znamke na drobno, naj prodaja spremnice v originalnih zavitkih, kakršne pošiljajo pošte direkcijam. Direkcija naj jih samo uradno zapečati. S tem bo odstranila tudi nezaupanje pri filatelistih, da so bile znamke že kje preveč natanko pregledane. Cena naj bo nizka in naj ne bi presegale 15 dinarjev za kilogram. Saj mora imeti naša poštna direkcija že slabe izkušnje iz predlanskega leta, ko je določila visoko izklicno ceno in so pri tem skoraj vse znamke obležale. Važna bi bila vsekakor tudi določba, da se morajo vse neprodane škartne spremnice po izteku določene dobe sežgati, ne pa prodati najvišjemu ponudniku. Le tako bi jim bilo mogoče ohraniti ceno in doseči primeren finančni efekt pri prodaji.

Sicer pa bi bilo dobro, če bi na odločujočih mestih malo povprašali po drugih državah, kako tam prodajajo spremnice, da dosežejo primerno ceno in obenem ščitijo tudi interese filatelistov.

In še nekaj prosim, naj se ugotovi. Ponekod v inozemstvu, zlasti v Franciji se dobe višje vrednote naših znamk s črnim robom po tako nizki ceni, da so pri nas doma dvakrat do trikrat dražje. Kako je to mogoče? Odkod so prišle te znamke in zakaj jih pri nas ni mogoče za isto ceno prodajati?

B. R.

Dve žrtvi Drave

Maribor, 26. julija.

Drava je danes pogoltnila v Mariboru kar dve žrtvi. Kmalu popoldne se je sprehajala po dravski brvi, ki veže Koroško predmestje s Studenci, neka 30letna ženska. Nenadno se je povzpela na ograjo in se pognala v Dravo. Neki kopalec, ki je bil v bližini, je prišel na pomoč, toda posrečilo se mu je rešiti samo klobuk, ki ga je nato oddal na policiji. Kdo je bila ženska, do večera niso ugotovili.

Pozno popoldne pa se je zgodila huda nesreča. Pri Schmidererjevem posestvu se je kopal v Dravi neki 30-letni moški. Preplaval je Dravo, ko pa je hotel plavati nazaj in je bil že sredi reke, je začel klicati na pomoč. Ker v bližini ni bilo nobenega plavalca, se nihče ni upal v deročo reko. Policija je našla neznančevo obleko, vendar pa v njej ni bilo nobenih dokumentov. V obleki so našli današnjo »Politiko«, neko Vojnovičevo knjigo in neki blok, na katerem je bilo napisano ime Božiček.

Poslušala je glas srca . . .

Beograd, 26. julija.

V bolnišnici železničarskega prometnega osebja na Dedinju je bila dalje časa nameščena 26letna usmiljenka Emanuela Adamičeva, po rodu Slovenka iz Grosuplja in sestra znanega ameriškega slovenskega književnika Louisa Adamiča. Prav tako je bil uslužben v bolnišnici strojnik Stevan Beleta. Ta se je v lepo usmiljenko zagledal in jo hotel za ženo. Sestra Emanuela ni ostala dolgo ravnodušna nasproti Beleti, zlasti ko je videla, da je njegova ljubezen iskrena.

To je opazila tudi predstojnica Gabriela in je mlado usmiljenko poklicala k sebi, kjer jo je opomnila na zaobljubo, da se kot usmiljenka odreka vsemu posvetnemu. Te besede so imele za posledico, da je sestra Emanuela sklenila ostati v bolnišnici, a Beleto so prestavili k železniški direkciji v Subotici.

S tem pa zgodba še ni bila končana. Sestra Emanuela se je dolgo borila sama s seboj, dokler ni naposled zmagala ljubezen. Oba sta si seveda stalno dopisovala in nekega dne je dobil Beleta bolniški dopust za teden dni. Poslali so ga v bolnišnico na Dedinju. Sestra Emanuela je bila že pripravljena. Ko je minil teden, je Beleta zapustil bolnišnico in zvečer je Emanuela pobegnila, oblečena v civilno obleko, katero ji je priskrbel njen zaročenec. Oba sta se nato odpeljala k njegovim staršem v Subotico. Subotiškemu dopisniku »Vremena« je Adamičeva izjavila, da je pobegnila zato, ker svojega zaročenca resnično ljubi. Vprašanje, ali morda beg iz bolnišnice obžaluje, je odločno zanikala in izjavila, da je srečna.

Ponesrečen motociklist

Velenje, 26. julija

V petek je bil v Slovenjgradcu pregled motornih vozil. G. Arženšek Anton, obratovodja v Šoštanju, se je vračal od pregleda s svojim motornim vozilom. Pred Skazovo gostilno v Selu, kjer je močan ovinek, se je nepričakovano srečal z voznikom, ki je vozil po levi strani ceste. Nesreča je bila neizogibna in je z vso silo treščil v voz. Sunek je bil tako močan, da je sprednji del motorja povsem zmečkalo. Lastnik motorja je obležal s hudimi poškodbami na tleh. Njegovo soprogo, ki je sedela zadaj, je vrglo v obcestni jarek. Sreča v nesreči je hotela, da je odnesla le nekaj prask. Hudo ranjeni Arženšek je bil hitro prepeljan k banovinskemu zdravniku g. dr. Vidmarju v Velenju, ki mu je nudil pomoč. Zdravnikova preiskava je ugotovila, da si je Arženšek pri padcu prebil vso kožo od temena preko desnega ušesa do nosu, tako da mu je koža kar v krpah visela od njega.

Usoden padec kolesarja

Ljubljana, 26. julija

Danes pozno popoldne okoli 18. ure se je peljal 32letni krojaški mojster Viktor Vrenjak, stanujoč v Rožni dolini, Cesta VII. 22, s kolesom proti Erbežniku. Med potjo pa se je neprevidno obrnil, tako da se je zaletel s kolesom v neko hruško. Vrenjak je padel tako nesrečno, da je dobil hude poškodbe po glavi in pretres možganov. Poklicati so morali reševalce, ki so ga z avtomobilom prepeljali v bolnišnico. Vrenjakovo stanje je precej resno.

100 uspehov na en oglas v »JUTRU«

Kupujte domače blago!

†

Potrtim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša ljubljena soproga, hči, sestra, teta, gospa

KRISTINA KOŽELJ

dne 25. julija popoldne ob 18. uri, previdena s svetotajstvi nagloma preminila.

Pogreb predrage se bo vršil dne 28. julija ob 16. uri popoldne iz hiše žalosti, Bleiweisova cesta 15, na pokopališče k Sv. Križu.

Drago rajnico priporočamo v blag spomin.

V LJUBLJANI, dne 25. julija 1936.

Žalujoča rodbina KOŽELJ-OSANA.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.